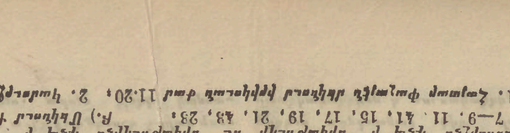

24° ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6638 — 6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1907 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 13 ՇԵՎՎԱԼ 1325 — 19 Novembre 1907 — 24me année № 6638

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

(ՆՈՐԱԳԻՒՏ ՎԱՒԵՐԱԳԻՐՆԵՐ)

Բ. — Կոստանդին կաթողիկոսի առեն

1. Նախընթաց տեղեկութիւններ

Այս է Հայ և Յոյն Եկեղեցիներու միաբանական յարաբերութեանց վիճակը Շնորհալիէն առաջ: Չենք գիտեր, թէ Գրիգոր Տղայի յաջորդներու առեն շարունակուեցա՞ւ յարաբերութիւնը: Սակայն գիտենք թէ Գրիգոր Տղայի անմիջական յաջորդները աւելի իրենց ներքին եկեղեցական աթոռային խնդիրներով զբաղեցան: Աթոռակալութիւններ և հակաթոռութիւններ մինչեւ Կոստանդին Կաթողիկոս սովորական եղան: Բայց այս ըսել չէ թէ Յոյն և Լատին Եկեղեցիներ անտարբեր կեցան. ատենք միշտ պատեհ առիթներու կը սպասէին, որպէս զի այլեւայլ միջոցներով դաւանաբանական խնդիրներ յուզեն և իւրաքանչիւրն իր Եկեղեցւոյն ըմբռնումը ուղիղ հռչակելով՝ ստիպել Հայ Եկեղեցին, որ ընդունի զայն:

Եւ արդարեւ, կը տեսնենք որ Կոստանդին՝ այդ ծերունի Կաթողիկոսը՝ իր քառասունըվեց տարուան պաշտօնավարութեան միջոցին թէ՛ Յոյն և թէ Լատին Եկեղեցիներու հետ գործ ունեցած է: Կոստանդինի առեն Հայ և Լատին Եկեղեցիներու յարաբերութեանց մասին բաւական տեղեկութիւններ ունինք. այս կողմէն շատ կարեւոր են Գանձակեցի Կիրակոս Վրդ.ի գրածները (Եկ. պ. էջ 186-197), Սկեւռացի Մխիթար Վրդ.ի անձնական ծանօթութիւններն ու տեղեկութիւնները (տե՛ս Պատասխանիք Մխիթարայ Քահանայի Սկեւռացւոյ, տպ. 1857, Երուսաղէմ, մանաւանդ էջ 6-14 չ.), Կոստանդին Կաթողիկոսի Թուղթը (Գիրք-Թղթոց, էջ 503—509), ինչպէս նաեւ Չամչեանի դիտմամբ խեղաթիւրած պատմածները (Գ. էջ 230-232): Իսկ Հ. Գ. Զարբհանալեան այս Թուղթերուն թիւը 7ի կը հանէ և դիտել կուտայ թէ «Ի Հռովմ ղրկուած Թղթերուն լաւոյն հարգամանութիւնքը ինչուան մեր օրերը պահուած են քահանայապետական կոնդակագրաց մէջ» (Պտմ. Հայ եկ. Դպր. էջ 707-708):

Իսկ այդ ժամանակամիջոցին Հայ և Յոյն Եկեղեցիներու յարաբերութիւնները հազիւ նշմարուած են: Կիրակոս կը պատմէ թէ, Յունաց Կայսրը Յովհաննէս, որ Նիկիա կը նստէր, և Պատրիարքը Հայերը կը նկատէին իբր Եւտիքականներ. Կոստանդին Կաթողիկոս, Յակոբ Մեծ-Վարդապետը ղրկեց անոնց քով, որ կրցաւ համոզել զանոնք երկու բնութեանց և Դաւանաբանական ուրիշ խնդիրներու մասին և պատուով վերադարձաւ: Ահա՛ Կիրակոսի խօսքերը.— «Զոր (զմեծ Վարդապետն Յակոբ, զայր բանաւոր և իմաստուն) առաքեալ էին յառաջագոյն վասն սիրոյ և միաբանութեան՝ առ Թագաւորն Յունաց Յօհաննէս, և առ Պատրիարքն նոցուն, երթեալ իմաստախոհ բանիւք աստուածային Գրոց՝ ընդդիմացան հարցքննութեան ժողովոյն Յունաց, որ յաղագս մի բնութիւն ասելոյ ի Քրիստոս բամբասէին զմեզ Եւտիքեանս լինել. և նա խոհեմ բանիւք եցոյց գրովք յերկուց միացեալ զՔրիստոս՝ Աստուած և մարդ կատարեալ երկոքումբք, անճառ միաւորութեամբ, զԱստուածութիւն ոչ կորուսեալ և զմարդկութիւն ոչ չփոթեալ ի մի բնութիւն փառաւորեալ, գործելով աստուածաբար և մարդկաբար: Նոյնպէս և որ վասն Սուրբ-Աստուածին էին բանք, զոր մեզ ասեմք ի դէմս Որդւոյ, ըստ Յովհաննու Աւետարանչին վկայութեան, և որ այլ գայթակղութիւնք կային առ նոսա, սակս դաւանութեան մերոյ, զամենայն աստուածիմաստ բանիւք և գրոց վկայութեամբ հաստատեալ՝ շինեաց զմիտս նոցա ի սէր և ի միաբանութիւն. և դարձաւ ի նոցանէ պատուով» (Կիրակոս էջ. 212):

Հ. Միքայէլ Վ. այս միջոցին իրողութեան ժամանակը կը դնէ 1253ին, և կ՚ըսէ նաեւ թէ Յակոբ Վարդապետ յիշեցուց անոնց Ներսէս Շնորհալիէն գրածները.— Եւ յուշարարեալ նոցա զբանս Ներսէսի Շնորհալւոյ՝ զորս յերկար գրեաց նա առ Յոյնս, ըստ նմին և ինքն առաջի եդ» եւն. (Գ. էջ 252-253):

Ահա՛ Կոստանդին Կաթողիկոսի առեն Յոյն և Հայ Եկեղեցիներու յարաբերութեան վրայ մեր գիտցածները: Բայց հիմայ աւելին գիտնալու բախտը ունինք, որովհետեւ Կոստանդին Կաթողիկոսի հրամանաւ Յունաց Պատրիարքին ուղղուած Թուղթ մը և Յունաց կողմէն ալ Հայոց ուղղուած կարգ մը Թուղթերու պատճէններ գտնուեցան: Այս գիւտին հեղինակն է Գատը-Գիւղի Ասսոմբսիոնիստներու գիտնական մեծաւոր Հայր Փըթի բարեկամս, որ մասնաւորապէս կը հետաքրքրուի Հայ Եկեղեցւոյ դաւանութեամբ և ծիսական կազմակերպութեամբ: Այս գիւտը կարեւոր է մանաւանդ մեր Եկեղեցւոյ դաւանութեան պատմութեան տեսակէտով, վասն զի կը տեսնենք, որ Յոյն Եկեղեցին հակառակ Գրիգոր Վկայասէրի, Շնորհալիի և Գրիգոր Տղայ Կաթողիկոսներու առեն Հայ Եկեղեցւոյ դաւանութեան մասին տրուած ամփոփ, պայծառ, ուղղափառ բացատրութիւններուն, հակառակ նաեւ իր այն յայտարարութեան թէ մեր մէջ մեծ պատճառ մը չկայ, որովհետեւ «Ըստ բարեպաշտ մտածութեան» միեւնոյն են երկու եկեղեցիներու դաւանութիւնները, դեռ խորունկ ազդեցութիւն մը ցոյց կուտայ և կը յամառի երկու բնութեանց անճառելի միաւորութիւն բանաձեւին մէջ Եւտիքականութիւն տեսնել: Եւ այս նոր գտնուած տօքիւմանները փաստօրէնապէս կը հաստատեն, թէ Հայ Եկեղեցին ո՛րչափ լաւ իւրացուցած է Կիւրեղ Աղեքսանդրացիի քրիստոսաբանական ըմբռնումը և մասնաւորապէս մի բնութիւն բացատրութիւնը, որ ոչ Եւտիքական է ըստ ինքեան, ո՛չ ալ Նեստորական ըստ բացատրութեան, ինչպէս որ կրնար հասկցուիլ երկու բնութիւն բանաձեւէն: Կոստանդին Կաթողիկոս, ինչպէս կ՚երեւի իր հրամանաւ գրուած Թուղթէն, տեսնելով որ աւելորդ է այս յամառ մարդոց նոր խօսքեր հասկցնել, բաւական կը համարի նոյնութեամբ կրկնել այն դաւանանքը, զոր Ներսէս Շնորհալի բանաձեւած էր:

Կոստանդին Կաթողիկոսի առեն երկու կողմէն գրուած այս Թուղթերը ցոյց կուտան նաեւ, թէ Ներսիսեանց և Գրիգորիսեանց ձեռնարկը երկու Եկեղեցիներու դաւանաբանական միութեան տեսակէտով՝ կը նորոգուի Յունաց կողմէն, և Հայք միշտ յօժար քրիստոնէական Եկեղեցւոյ միութեան յարացոյցին իրականացման աշխատելու, ողջմտութեամբ չեն խոտորիր ուղղափառ Հայոց գծած շաւիղէն: Տարակոյս չկայ որ Կոստանդինի առեն ի գործ դրուած ջանքերն ալ ի դերեւ ելան. վասն զի, դեռ մինչեւ հիմայ դաւանաբանական այդ հին անջրպետը, որ Բաղկեդոնի Ժողովով բացուեցաւ Հայոց եւ Բաղկեդոնականաց մէջ, կայ ու կայ:

(Շար.) ԲԱԲԳԷՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԵՕԶԷՖ ԵՕԱՔԻՄ

(1831—1907)

Բրօֆ. Եօաքիմ գերմանացի տաղանդաւոր ջութակահարը, որուն մահը, աշխարհի երաժշտական և արուեստագիտական բոլոր շրջանակներուն մէջ ո՛րքան մեծ շարժում առաջ բերաւ, ցաւ է ըսել, մեր Պոլսական Մամուլին մէջ գրեթէ բոլորովին մոռցուեցաւ: Եթէ չեմ սխալիր, Արեւելքի խմբագրապետ Տօքթ. Թօփճեան եղաւ առաջին և վերջին անձը, որ արժանավայել կերպով գիտցաւ պատուել մեծ արուեստագէտին յիշատակը: Այս պարագայէն թելադրուած, ստորեւ կը փութամ թարգմանաբար ներկայացնել Արեւելքի ազնիւ ընթերցողներուն, Monthly Musical Recordի, անգլիական երաժշտագիտական թերթին վերջին թիւերէն մէկուն կուռ ու գեղեցիկ խմբագրականը, յուսալով միեւնոյն ատեն, մասնաւոր հաճոյք մը պատճառած ըլլալ մեր արուեստագէտ երկսեռ դասակարգին:

Հռչակաւոր ջութակահարը օգոստոս 15ին մեռաւ: Բականինի, Էրնստ, Տը Պէրիօ, Վինիէվսքի, և շատ ուրիշ ջութակահարներ համբաւ ձեռք բերին: Տօքթ. Եօզէֆ Եօաքիմ, սակայն, ոչ միայն մեծ ջութակահար մը, այլ նաեւ նշանաւոր և լուրջ արուեստագէտ մըն էր: Վաթսունըչորս տարի առաջ, առաջին անգամ Կէվանտհաուզին մէջ, Էրնստի Ֆանթազիան (*) նուագեց. յաջորդ տարին այս եղաւ վերստին իր ցոյցի կտորը, երբ Լոնտոնի մէջ իր débutն կատարեց (1844 մարտ 28ին, Տրըրի Լէյն Թատրոնը տրուած նուագահանդէսին մէջ): Այս Թուականէն հազիւ երկու ամիս անցած էր, երբ Մէնտըլսընի տնօրէնութեան տակ տրուած նուագահանդէսին մէջ (մայիս 27), Պէթհովէնի ջութակի concertoներէն մին նուագելով, ցոյց տուաւ անմիջապէս, թէ պարզ virtuoseի մը համբաւը պիտի չգոհացնէր զինքը: Այն ատեն տասնըչորս տարեկան էր միայն, բայց լաւ առաջնորդներու ձեռքին տակ յառաջացաւ: Կօթֆրիտ Բրէյըրի քով, Վիէննայի մէջ, տեսական երաժշտութիւն եւ յօրինում (composition) սորվեցաւ. Ֆաննի Ֆիկտոր, իր հօրեղբօրաղջիկը, որ տաղանդաւոր արուեստագէտ-դաշնակահարուհի մըն էր, իրմով մեծապէս հետաքրքրուեցաւ. իսկ երէց Հէլմէսպէրկըրի և Պօէհմի հետ ջութակ սորվեցաւ: Այսուհանդերձ, հաւանաբար Մէնտըլսընի ազդեցութիւնն էր որ իր մէջ է՛ն զօրաւոր կերպով ներգործուեցաւ: Եօաքիմ, Մէնտըլսընի հօրեղբօրորդիէն միջոցաւ յարաբերութիւն հաստատեց երգահանին հետ, երբ այս վերջինը՝ իր համբաւին զէնիթին վրայ կը գտնուէր արդէն: Ֆաննի Ֆիկտոր, որ Լայբցիկի մէջ կը բնակէր, իմացուց թէ Պօէհմ՝ Բարիզ քաղաքը կը յանձնարարէր, իբր վայր մը, ուր պատանին պիտի կարենար կատարելագործել և ցուցնել իր տաղանդը. բայց ինք պնդեց՝ թէ Լայբցիկի մէջ նոր հաստատուած conservatoriumը է՛ն լաւ և է՛ն յարմար տեղը պիտի ըլլար անոր համար:

Մէնտըլսընի ազդեցութիւնը լաւ արդիւնք ունեցաւ. Եօաքիմ՝ անտարակոյս Պախի և Պէթհովէնի երաժշտութիւնը սերտած էր արդէն, բայց մեծապէս ազդուած պէտք է ըլլայ, Մէնտըլսընի այս երկու վարպետներու մասին ցուցուցած վառվռուն հիացումէն: Այս ազդեցութիւնը, սակայն, միայն անցողական բան մը եղած պիտի ըլլար, եթէ Եօաքիմ հասկցած կամ աւելի զգացած չըլլար անոր արժէքը: Կ՚ապրինք այնպիսի դարու մը մէջ, ուր Մէնտըլսընի արուեստը յաճախ աննպաստօրէն կը քննադատուի. բայց վերը յիշուած երկու երգահան հանճարներուն մասին իր ունեցած անկեղծ յարգանքին վրայ ո՛չ ոք տարակուսած է:

Եօաքիմ քիչ ատենէն կորսնցուց իր մեծ բարեկամը: 1847ին, Մէնտըլսընի մահուընէն վերջ, Վայմար գնաց, ուր Լիսթ այս միջոցին կը ջանար բոլոր աշխարհը համոզել թէ Վակնէր հանճար մըն է. հո՛ն իր շուրջի միջավայրը բոլորովին փոխուեցաւ. Լիսթի զօրաւոր անհատականութիւնը և «Լօհէնկրին»ի նուագը, որուն անմիջապէս ընտանեցաւ Եօաքիմ (Թատրոնի նուագախումբին առաջնորդն էր), իսկոյն փոխեցին երիտասարդ երաժիշտը: Եօաքիմ, միեւնոյն ատեն, Վակնէրի հետ ալ յարաբերութեան մէջ մտաւ: Աւելորդ է վիճաբանիլ, թէ ինչ պիտի ըլլար Եօաքիմի ապագան, եթէ այս նոր երաժշտութեան մասին իր ունեցած եռանդը շարունակէր. բայց, հիմա, ճիշդ նոր փակուած ասպարէզին վրայ ակնարկ մը նետելով, արդարեւ կը Թուի որ թէ՛ արուեստին և թէ՛ Եօաքիմի նկատմամբ ինչ որ պատահեցաւ, լաւագոյնին համար եղաւ:

Ժամանակ մը վերջ, Վայմարի կեանքը անհաճոյ Թուեցաւ երիտասարդ արուեստագէտին: Անոր պատճառը Վակնէրի երաժշտութիւնը չէր, վասն զի, Թէպէտեւ աւելի վերջ, նոր դպրոցին արուեստի սկզբունքներուն դէմ առարկութիւններ ըրաւ, այսուհանդերձ, իր կեանքին մինչեւ վերջը, Վակնէր իբր հանճար մը ճանչցաւ: Գայթակղութեան մասնաւոր քարը (stumbling-block) Լիսթի երաժշտութիւնն էր: Բաւական ատեն, այս երկու [illegible] 1857ին իրենց բարեկամութեան մէջ խզում մը պատահեցաւ, և Եօաքիմ, Լիսթի ուղղուած նամակի մը մէջ անկեղծօրէն կը յայտարարէր թէ իր (Լիսթի) Համերգական բանաստեղծութիւնները (Symphonie Poems) «կը հակառակին մեր մեծ վարպետներուն բոլոր գործերը, որոնցմով միտքս պատանեկութենէս ի վեր սնած է»: Նոր բարձրացող արուեստագէտի մը համար յանդուգն նամակ մըն էր այս, զոր կը գրէր, ոչ միայն իր կրկին տարիքը ունեցող անձի մը, այլ այնպիսի մէկու մը որ իբր դաշնակահար արտասովոր համբաւի մը տիրացած էր արդէն: Այսուհանդերձ, նկարագրի զօրութիւն կը ցուցնէր այս:

Եօաքիմ հեռացաւ Վայմարէն և Հանովըրի մէջ նուագախումբի պետ եղաւ: Այս միջոցին երկու նոր և զօրաւոր ազդեցութիւններու տակ ինկաւ. Շումանի և Եօհաննէս Պրահմսի հետ ծանօթացաւ: Շումանի մահուան պատճառաւ, Եօաքիմի բարեկամութիւնը, ճիշդ Մէնտըլսընի հետ ունեցած բարեկամութեան նման, երկար չտեւեց, բայց, Պրահմսի հետ երկար, գրեթէ յիսուն տարուան բարեկամութիւն մը ունեցաւ, մինչեւ 1897, երբ Եօաքիմ այս երգահանին ալ գերեզման իջնելը տեսաւ:

Եօաքիմ՝ Պախի «Chaconne»ին և Պէթհովէնի ու Մէնտըլսընի concertoներուն համար պիտի յիշուի մինչ ժողովուրդն այս կտորներուն կատարումները արդարեւ բոլորովին եզական, մէկ հատիկ էին իրենց տեսակին մէջ: Ինք էր գլխաւոր, ատեն մը միակ ատենաբանը եղաւ այն նոր դպրոցին, որ Շումանն-Պրահմս դպրոց կրնայ անուանուիլ: Այսօր, Շումանի մասին եղած բոլոր յաճախումները դժուար է հասկնալ, գալով Պրահմսի, այնքան դժուար չէ: Պրահմս, Վակնէրի հակառակ կուսակցութեան մը իբր պետը կը նկատուէր, և որովհետեւ Վակնէրի ազդեցութիւնը հետզհետէ կ՚աւելնար և ինք իսկ, անձնապէս Պրահմսի երաժշտութիւնը չէր սիրեր, այս կերպով Պրահմսի արժանիքը մոռցուեցաւ: Հակառակ ժողովուրդին անտարբերութեան և մամուլին հակառակող դերքին, Եօաքիմ, այս երկու երգահաններուն գործերը նուագելու մասին ունեցած հաստատ որոշումը իր անշահախնդրութեան և դաստիարակութեան զօրաւոր ապացոյցը կը ցուցնէ արդարեւ: Եօաքիմ, իբր virtuose մը, մեծ համբաւի կրնար տիրանալ. աւելին, առատ հարստութիւն մըն ալ կրնար ձեռք ձգել. սակայն, ան նախընտրեց պատուել մեծ դասական վարպետները, միեւնոյն ատեն ծանօթացնել ջանալով ժամանակակից տաղանդաւոր երգահաններուն գործերը:

Վերը յիշեցինք Թէ Եօաքիմ առաջին անգամ 1844ին Անգլիա այցելեց. 1852ին դարձեալ գնաց, և այդ Թուականէն վերջ, մինչեւ անցեալ տարի, կանոնաւորապէս ամէն տարի այցելեց: 1904ին, Queen's Hallի (Անգլիա) մէջ, ի պատիւ արուեստագէտին ադամանդեայ յոբելեանին, յիշատակելի նուագահանդէս մը տրուեցաւ, 60րդ տարեդարձը այն Թուականին, երբ առաջին անգամ Լոնտոնի բեմին վրայ երեւցաւ: Այս նուագահանդէսին առթիւ, Մր. Պալֆուրի կողմէ, իր գեղանկար իւղաներկ կենդանագիրը նուիրուեցաւ իրեն: Եօաքիմի կեանքին վերաբերեալ երկու ուրիշ յիշատակութեան արժանի կէտեր ալ կան. առաջին՝ Պերլինի, երաժշտական Արքայական Բարձրագոյն վարժարանին մէջ երկար տարիներէ աւելի վարած Վարիչի պաշտօնը, և երկրորդ՝ 1869ին կազմուած Joakim Quartetը, որուն առաջին անդամներն էին, Եօաքիմ, Շիվըր, Տէ Ահնա և Վիլհէլմ Վիրթ: Եօաքիմի աշակերտները, որոնցմէ շատերը նշանակելի դէմքեր եղած են այսօր, և իր անհամար բարեկամները, ոչ միայն մեծ արուեստագէտի մը կորուստը պիտի ողբան, այլ նաեւ, այնպիսի անձի, որուն հանդէպ Թէ՛ յարգանք և Թէ սէր տածեցին միշտ:

Թարգմ. Ա. Յ. ՊԱՐԱԻԵԱՆ

Շարլըթթէնպուրկ

(*) Ռօսինիի՝ «Օթէլլօ»ի գլխաւոր եղանակին (thème) վրայ յօրինուած:

ԳԻՒՂԻ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Գիւղերու կեանքը ո՛րչափ ալ ունեցած ըլլայ արտաքնապէս իր բարքի մաքրութիւնները, սակայն և այնպէս յաճախ ընտանեկան խժդժութիւններ ի յայտ բերած է, հակառակ գաւառի ընտանիքներուն մէջ տիրող խստութիւններուն: Իրենք զիրենք միամիտ և մաքրաբարոյ դաւանող այդ գաւառացիները նուազ խարամանկ եղած են՝ որչափ չեն կարծուիր: Շատեր, առանց մանրազնին ուսումնասիրութեան, կը կարծեն թէ գիւղացիները շատ միամիտ և հետեւաբար շատ ալ խիստ են բարոյականի մասին. մինչդեռ իրականութիւնը բոլորովին հակառակն է. միամիտ կարծուող այդ գիւղացիները ամէնէն խորամանկ ազգերն են, որոնք առանց նուիրական գիտակցութեան, կը հետեւին իրենց վայրենի կիրքին: Զարգացած միջավայրերու մէջ, իրաւ է թէ վրան-բաց դէպքեր յաճախադէպ են, բայց ատիկա աւելի նախընտրելի է շատ մը գաւառներու ընտանիքներուն մէջ տեղի ունեցող ընդհանուր անբարոյիկ դէպքերէն: Աղջիկ առեւանգելու, մեղապարտ յարաբերութիւններ մշակելու դէպքերը չափազանց շատ են գիւղերու մէջ:

Գաւառի առաջնորդարաններու գործը ամէն օր այդպիսի խնդիրներու հետ է: Մէկը խնդրագրով եկած կը պահանջէ իր ամուսինը, զոր երկու ամիս առաջ ձգած էր: Միւսը կը պահանջէ զատել իր էրիկը վերջէն առած կնոջմէն: Անդին ուրիշ կին մըն ալ իր էրկան հոմանուհիին գլուխը պատռած ըլլալուն՝ 2—3 օր Առաջնորդարանի մէջ խցարգելութեան կը դատապարտուի: Այս տեսակ պատահարներ շատ սովորական բաներ են մեզի՝ գաւառացիներուս համար: Խնուսի և Պուլանըխի մէջ այնպիսի գիւղեր կան, ուր անբարոյականութիւնը իր գագաթնակէտին հասած է. մէկը կը կարդուի իր հօրեղբօր աղջկան հետ, ուրիշ մը կը սիրաբանի իր եղբօր կնոջ հետ և այսպէս մեղապարտ յարաբերութիւններ, գաղտնի ժամադրութիւններ անպակաս են շարունակ: Մեղկութիւնը իր բոլոր ճիւղերով բոյն դրած է այդ գիւղերու մէջ և դժբախտաբար վերնալու յոյս չի ներշնչեր: Այն աստիճան աղտոտած են բարքերը, նկարագիրները, որ զզուանք կ՚ազդեն մարդուս: Բազմաթիւ օրինակներ կան, զորս մէկիկ մէկիկ առաջ բերելը աւելորդ կը նկատեմ, բաց ի մէկ երկու կարկառուն դէպքերէ, որոնք բաւական են մեզի գաղափար մը տալու այս գռեհկութիւններու մասին:

⁂ Խնուսէն Կարին ճանապարհորդութեանս միջոցին, կարաւանին կ՚ընկերէին նաեւ մէկ քանի մուրացիկներ: Ասոնք, Թէեւ խեղճ, սակայն ոչ մէկուն գթութիւնը կը շարժէին իրենց ցած նկարագրին և կեղտոտ արհեստին համար, որով փոխանակ աշխատելու, ծոյլ ու գռեհիկ կեանքով մը կ՚ապրէին: Ասոնց մէջէն, նորատի կին մը սակայն, ամէնուս ուշադրութիւնը իր վրայ հրաւիրած էր. Թէեւ մուրացիկ կ՚երեւէր արտաքնապէս, սակայն իր շարժումները, տեսակ մը ամօթխած վարմունքով, յայտնել կուտային թէ ան կեանքի նուաստութեան մէջ արկածեալ մըն էր: Այդ կինը չունէր միւսներուն լկտի և համարձակ բնաւորութիւնը: Ընդհանրապէս առանձին տեղ մը կծկուած, ձեռքը երեսին, գրեթէ շարունակ կը մտածէր, առանց Թաշկինակը երեսէն հեռացնելու: Ամէն մարդ կը գթար վրան և իր հացէն բաժին կը հանէր անոր. ծայր աստիճան ամօթխած, բարեհամբոյր և գեղանի էր, սակայն ցնցոտիները, խառնիխուռն մազերը, արցունքներէն չորցած և դեռ անոնց հետքը վրան կրող աչքերը շատ աւելի պերճախօս էին իր Թշուառութեան համար քան իր կեանքի ողբերգականը: Չգիտենք ինչո՞ւ ամէնքս ալ համակիր վերաբերում մը ունէինք իր մասին. ուրիշ մուրացիկներ ալ կային աւելի ցնցոտիազգեաց, սակայն անոնք մեր գորովանքին առարկայ չէին: Սրտաբեկ կնոջ գեղեցկութի՞ւնն էր պատճառը. բայց խեղճ կինը այնքան խամրած էր և զինքը մաշող սոսկալի ցաւերը ա՛յնքան փոխած էին դէմքը, որ մի միայն յետին նշոյլներ կը պարունակէր, աղօտ և տժգոյն նշոյլներ՝ որոնք աւելի աչքը կը յոգնեցնէին: Նիհար, ճզմուած, փոքրիկ աղջնակ մըն ալ ունէր գիրկը: Այնքան սրտառուչ և աղեխարշ էր այդ երկուքին

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (24)

ԺԱՔ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՖՕՆ-ՔՈՒՎԷՐԹԻ ՋԱՂԱՑՔԸ

Ժ.

«Եթէ ան չըլլար՝ հիմա ի՞նչ պիտի ըլլար մեր վիճակը: Ինք հարուստ է, բայց մենք աղքատ: Ինծի խոստացած է որ դրամօժիտ պիտի տայ քեզի: Բարի սրտի տէր է և շատ կը սիրէ քեզ: Անշուշտ իր խոստումը պիտի յարգէ: Բայց կ՚ուզէ կանուխէն ամուսնացնել քեզ... Իր գաղափարով, ինչպէս ամէն ծերերունը, քիչ մը հասարակական է: Պիտի յօժարի՞ք քենէ բաժնուիլ: Ալպէր Մարիզը պիտի ընդունի՞: Այդ դժուարութեան վրայ չե՞ս խորհած միթէ: Անուրջի մէջ Թաղուած, կարեւորութիւն չես ընծայեր իրականութեան: Մնաց որ չեմ պնդեր: Այդ դժուարութիւնը բան մը չէ անոր հետ բաղդատմամբ զոր պիտի յայտնեմ:»

Մարթ կը զգար որ քանի մը վայրկեանէ ի վեր իր մտահոգութիւնը կ՚աւելնար. այդ վերջին խօսքերը վրդովեցին զինքը: Սա նախազգացումն ունեցաւ թէ իր մօր ըսելիք խօսքերը աղիտաբեր կերպով պիտի ճնշէին իր բովանդակ ճակատագրին վրայ: Քիչ մնաց որ մօրը երեսն ի վեր աղաղակէր.

—Ա՛հ, մի՛ խօսիր, բան մի՛ ըսեր:

Մանկամարդ աղջիկը ուզեց արգիլել որ մայրը չխօսի, բերանը գոցել իր նուրբ մատներով:

Մարթ Թախանձագին նայուածք մը ձգեց, ուր Տիկին տը Ռիպիէր կը կարդար աղջկան հոգեկան բովանդակ անձկութիւնը: Բայց այդ լուռ աղերսին տխուր պատասխան մը տուաւ Տիկին տը Ռիպիէր.

— Պէտք չէ որ այսուհետեւ քենէ ծածկեմ ճշմարտութիւնը. կը բաւէ ո՛րքան պահեցի:

Պահ մը լռութենէ ու ինքնամփոփումէ յետոյ, յարեց.

—Իմ ունեցած դժբախտութիւններուս մէկ մասը արդէն ծանօթ է քեզի, քանի որ կը յիշես այն դէշ վայրկեանները, անձկութեան օրերը զորս միասին անցուցինք: Բայց այդ դժբախտութեանց գլխաւոր պատճառը անծանօթ է քեզի: Երբեք մարդ մը պատճառ եղած է կեանքիս դժբախտութեան. այնպէս կը վախնամ որ քեզ դժբախտ ընէ սիրած երիտասարդդ: Ամօթով ու կարմրելով կը խոստովանիմ որ այդ մարդը բուն հայրդ եղած է: Ծնողքս հարուստ էին. հետեւաբար կրնայի երջանիկ ըլլալ և ապրուստի հոգ չունենալ, խնամեալ կրթութիւն մը տալով քեզի և ընտրած երիտասարդիդ հետ ամուսնացնելով: Այդ երջանկութիւնը, զոր իրաւունք ունէի ձեռք բերելու, մարդու մը կողմէ քանդուեցաւ...

—Բայց ո՛չ եւս է ան, մայր, յարեց Մարթ աղերսալից շեշտով մը, մօրը կարեկցութիւնը հայցելու համար: Մահը կը սրբէ կը տանի ամէն բան. գերեզմանատան մէջ հանգչողները իրաւունք ունին ներումի արժանանալու:

—Ներումի վայրկեանը հասա՞ծ է միթէ, երբ գործուած յանցանքը այնպիսի տառապանքներ կը պատճառէ, որոնց արժանի չէի բնաւ:

—Օ՛հ, մայր իմ, կ՚աղաչեմ, անողո՛ք մի՛ գտնուիր մեռած հօրս նկատմամբ, ի՛նչ որ ալ ըլլան իր յանցանքները. հանգի՛ստ իր հողակոյտին:

—Ա՛հ, աղջիկս, քու բարութիւնդ կը յուզէ զիս, բայց ճշմարտութիւնը կարծածէդ աւելի ցաւագին է: Հօրդ մասին բան մը չյայտնեցի մինչեւ որ մեծցար: Չափահասութեան տարիքը Թեւակոխելուդ պէս յայտարարեցի թէ հայր չունիս, և քու կողմէդ ըլլալիք հարցումները կարճ կապելու համար, աւելցուցի թէ հայրդ մեռած է. ուստի աղօթէ՛ անոր համար: Ա՛հ, Աստուած Թո՛ղ ներէ, բայց կը մաղթեմ որ ճշմարիտ ըլլայ այդ բանը

—Ի՞նչ կ՚ըսես, մայր իմ, և ի՞նչ պէտք է հասկնամ այդ խօսքերէդ:

—Մարթ, քեզ խաբած եմ, ըսելով Թէ հայրդ մեռած էր. այդ սուտին համար ներում կը խնդրեմ քենէ: Հայրդ կ՚ապրի տակաւին:

Մանկամարդ աղջիկը զարմացման ճիչ մը արձակեց:

—Հայրս կ՚ապրի՛ մի: Կարելի՞ բան է միթէ:

Մարթի լսած յայտնութիւնը իր երեւակայածէն աւելի անակնկալ լուր մըն էր, բայց մայրը ատեն չձգեց խորհրդածելու: Իսկոյն յարեց.

—Կը հասկնամ քու վրդովումդ և յուզմանդ պատճառը, իմ հեգ աղջիկս: Բայց հանգստութիւնդ չվրդովելու համար էր որ միշտ վարանեցայ ճշմարտութիւնը պարզելու, որուն մէկ աննշան և նուազ ցաւագին մէկ մասը յայտնեցի: Քանի՛ քանի՛ անգամներ քեզի իմաց տալու ելայ: Սրտիս խորը պահուած գաղտնիքը կը ճնշէր վրաս: Բայց խորհելով Թէ պիտի տառապիս, չկրցի արտաբերել բերնիս վրայ պատրաստ եղող խոստովանութիւնը: Բայց այսօր ամէն բան պէտք է ըսել քեզի. լուռ մնալու կամ ամէն ինչ յայտնելու միջեւ ընտրութիւն մը ընելու չեմ վարանիր. հարկը զիս կը ստիպէ ամէն բան պարզելու, ո՛րքան ալ վիշտ պատճառէ ատիկա:

Ձայն մը լսուեցաւ այդ պահուն, որ կը գոչէր.

—Մա՛րթ, Մա՛րթ:

—Կնքահայրդ է որ կը կանչէ քեզ, ըսաւ Տիկին տը Ռիպիէր:

Երկու կիները իսկոյն ոտքի ելան և դէպ ի դղեակ ուղղուեցան: Առաջին յարկը, կիսաբաց պատուհանի մը մէջ նշմարեցին կոմսին բարձր հասակը:

—Պառկելու չէ՞ք երթար: Ատենը ուշ է, ըսաւ Պ. տը Ռիպիէր:

—Հինգ վայրկեան ալ պիտի մնանք Թէրասին վրայ, պատասխանեց Տիկին տը Ռիպիէր. այս իրիկուն օդը շատ լաւ է:

—Անշուշտ կարեւոր բաներու վրայ պիտի խօսակցիք, յարեց պարոն տը Ռիպիէր խնդալով, կէս մը գոհ, կէս մը նեղացած: Գրաւ կը դնեմ որ ձեր խօսակցութիւնը կը դառնայ ձեր նոր շրջազգեստներու ձեւին վրայ: Ես պառկելու կ՚երթամ. դուք կրնաք ձեր քուրջերուն վրայ խօսիլ: Գիշե՛ր բարի:

—Գիշե՛ր բարի, կնքահայրս, պատասխանեց Մարթ:

Կոմսին սիլուէթը անհետացաւ սենեակին խորը: Երկու կիները սկսան յառաջանալ, լուռ չափչփելով Թէրասը, ցաւագին անուրջներու մէջ Թաղուած: Զմայլելի, պայծառ, բուրումնաւէտ, հանդարտիկ գիշեր մըն էր: Ո՛չ եւ է աղմուկ չէր լսուեր: Շուները մարմարէ սանդուխին վրայ ընկողմանած էին, զով օդին մէջ քնանալու համար: Օդը շատ տաք չէր և աւելի դիւրաւ կը շնչուէր: Ինչպէս դիտել տուած էր Տիկին տը Ռիպիէր, քիչ մը անգիտակցօրէն, այդ իրիկուն հիանալի օդ մը կար: Մայր ու աղջիկ բաւական ատեն պտտեցան Թէրասին վրայ, մտածմանց մէջ խորասոյզ, բնութեան խորհրդաւորութենէն ու իրենց արտակարգ ճակատագրէն տպաւորուած: Յետոյ մայրը որոշեց լռութիւնը խզել:

—Ատենը կ՚անցնի. ուշ ըլլալու է: Սկսած խօսքս պէտք է աւարտեմ: Հայրդ կ՚ապրի, բայց Ֆրանսայէն հեռացած է երկար ատենէ վեր: Հազիւ քանի ամսու կայիր, երբ վերջին անգամ ըլլալով տեսայ զինքը: Հիմա հաստատուած է հոն ուր կ՚երթան ամէն անոնք որ քաւելիք ծանր յանցանքներ ունին, այն հեռաւոր Ամերիկան, ուր մարդոց ծագումն ու անցեալը նկատի չեն առնուիր բնաւ: Հակառակ քեզմով զբաղած չըլլալուն, դարձեալ քու հայրդ է ան, և ամուսնանալու համար պէտք է անոր հաւանութիւնը ստանաս. պէտք է փնտռել զանի ու նամակ գրել: Հարկ է որ հօրդ անունը գործածես, որ մարդահամարի արձանագրութեան տոմարին մէջ կը գտնուի: Հիմա կրած անունդ քուկդ չէ: Պուասիէր իմ անունս է. հիմա քեզի պիտի ըսեմ թէ ինչո՛ւ համար աղջկութեանս անունը կը գործածեմ, զոր դուն ալ կը ստիպուիս գործածել: Բայց աւելին կայ:

(Շարունակելի)

տեսքը, որ մարդ արգահատանքէ տարբեր բան չէր զգար անոնց հանդէպ։ Իրիկունները, երբ կարաւանը հանգիստ առնելու համար կանգ կ'առնէր, և գիշերը սոսկալի ցուրտ մը կ'ընէր և երբ ամէնքս կը քնանայինք հանդարտօրէն, անդին փոքրիկ աղջնակը կը սկսէր լալ. անոր մէն մի ճիչը, Թշուառութեան ծոցէն ելած՝ նետի պէս կը խոցէր մեր սրտերը։ Մայրը, զայն իր կուրծքին վրայ սեղմած՝ օրօրներով կը ջանար հանդարտեցնել, բայց այդ փոքրիկ ըմբոստը, կարծես, անողոքաբար մարտնչել կ'ուզէր բոլորին խիղճերը, վրդովել մեր հանգիստը. ու հեք կինը, տեսնելով որ չպիտի կարողանար զայն հանդարտեցնել, զայրոյթէն ու մայրական սիրոյ խանդէն մղուած կուլար, արցունքներ թափելով փոքրիկին գանգրահեր գլխուն վրայ։

(Շար.) ԱՐԻՍՏՈՂՈՄ Տ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հիւանդի սենեակին օդը մաքուր պահելը շատ օգտակար է հիւանդին։ Սենեակին գէշ հոտը անմիջապէս անհետացնելու պարզ միջոցն է աման մը տաք ջուրի մէջ դգալ մը բեւեկնի խէժ (դերեպէնդին) լեցնել։ Գէշ հոտող ամէն տեսակ առարկայ կամ ճերմակեղէն կարելի է այսպիսի ջուրով լուալ և տաք տեղի մը մէջ չորցնել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերման լրագիրները կը խօսին Ուինտսորի մէջ արտասանուած բաժակաճառերուն վրայ։ Ֆօսիշէ Զայդունկ, հաստատելով անոնց սիրալիր հանգամանքը, կ'ըսէ. —«Թէեւ Էտուարտ Թագաւորին համար ըսուեցաւ թէ կ'ուզէ Գերմանիան շրջանակի մէջ առնել և կամ անոր դէմ պատերազմել, որպէս զի հակառակորդի մը ձեռքէն ազատէ Անգլիան, սակայն այսօր կը հերքէ այդ ըսուածները՝ խիստ անկեղծ մաղթանքներ ընելով Վիլհելմ կայսեր կառավարած կայսրութեան համար։ Միւս կողմէ թէեւ Վիլհելմ Բ.ի համար կ'ըսուի որ կ'ուզէ Անգլիոյ վրայ յարձակում կատարել տալով, անոր զօրութիւնը տկարացնել, սակայն Գերմանիոյ կայսրը հերքեց այդ կասկածները, յայտնելով որ վեհապետական գերդաստաններուն միջեւ տիրող սիրալիր յարաբերութիւնները պիտի տեսնուին նաեւ երկու ժողովուրդներու յարաբերութեանց մէջ։ Այդ երկու ժողովուրդները, փոխանակ կռուելու, հաշտուեցան։ Գերման ժողովուրդը շատ գոհ է այդ արտայայտութիւններէն և հաճելի է իրեն խորհիլ որ իրողութիւնները պիտի հաստատեն անոնց նշանակութիւնը։» Տոյչէ Թակեսձայդունկ ալ կ'ըսէ. —«Ուրախ ենք տեսնելով որ Անգլիոյ Թագաւորին բաժակաճառը Վիլհելմ կայսեր բաժակաճառին չափ սիրալիր է։ Այս պարագան հաճելի է, մանաւանդ անոր համար որ ասկէ առաջ տեղի ունեցած վեհապետական հանդիպումներուն մէջ յաճախ տեսնուեցաւ թէ գերման բաժակաճառերէն նուազ ջերմագին էին միւս մասին բաժակաճառերը, և հիմա յայտնի կ'երեւայ թէ Էտուարտ Է. կ'ուզէ բոլորովին փարատել իր և քեռորդւոյն միջեւ բարձրացող ամպերուն վերջին հետքերը։ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ բարւոք յարաբերութեանց համար արգելք մը չկայ, երբ Անգլիա ամէն կողմ ընդունի թէ գերման շահերն ալ իրեններուն պէս պէտք է նկատողութեան առնուին։» Կէոմանիա ալ կ'ըսէ. — «Այդ բաժակաճառերը անձնական խնդիրներէ զատ ուրիշ բան մը չեն պարունակեր։ Ուրեմն պէտք է բաւականանալ սա իրողութեամբ թէ մօրեղբօր ու քեռորդւոյն միջեւ յարաբերութիւնները նորէն խիստ բարեկամական հանգամանք մը առած են և թէ երկու ժողովուրդներուն միջեւ ձգտումը թուլցած է։ Սակայն դիտելի է որ այդ իրողութիւնը տեղի ունեցաւ այն ատեն միայն երբ Անգլիա իր նպատակին հասաւ՝ այսինքն Եւրոպայի մէջ Գերմանիոյ կացութեան տկարացումը։»

— Բըթիթ Ռէբիւպլիք ալ իր խմբագրականին մէջ կ'ըսէ. — «Վիլհելմ Բ. բարեկրթութեամբ ընդունուեցաւ Լոնտոնի ժողովրդեան կողմէ. նաեւ քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտաւ Լորտ-Քաղաքապետին և Լոնտոնի միջնաքաղաքին արհեստապետութեան կողմէ։ Արդէն կը գուշակուէր, և անոնք որ տարբեր ընդունելութիւն մը երեւակայած էին, մեծապէս կը խաբուէին, վասն զի գերման լրագիրները որոնք ամէնէն առաջ խիստ չափազանց երկիւղներ զգացած էին, հիմա հակառակը կը պնդեն և մեծ գոհունակութիւն կը յայտնեն եղած ընդունելութեան համար։ Ֆրանսայի մէջ անհանգստութիւն պիտի չզգացուի. մտահոգ պիտի չըլլան, քանի որ քաղաքական մեծ նշանակութիւն ունենալու երեւոյթը չունի։ Բաւական է կարդալ Էտուարտ Է.ի բաժակաճառը՝ հասկնալու համար թէ այդ տեսակցութիւնը յօժարակամ վերածուած է ընտանեկան հանդիպումի մը։ Իրապէս ճառն է մօրեղբօր մը որ երջանիկ է իր քեռորդին ընդունելով ընտանեկան վաղեմի դղեակի մը մէջ։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Զէոլնէր Թակպլաթ կը հրատարակէ գաղթային պաշտօնարանին կէս-պաշտօնական մէկ տեղեկութիւնը, որուն համաձայն, Գերմանիա այնպէս կը նկատէ թէ Ուալֆիշ ծովածոցը Քօքքիվի երկրին հետ փոխանակուելուն վերաբերեալ լուրը կարծիքները շօշափելու համար երեւան հանուած է։ Գերմանիա այդ տեսակ բան մը միտքէն չանցըներ, սակայն, կ'ըսէ Թանի Պերլինի Թղթակիցը, կարելի է փոխանակութեան ուրիշ առարկայ մը պիտի գտնուի արեւելեան Ափրիկէի մէջ, երբ կարգադրուի Քոնկոյի և անգրափրիկեան մեծ երկաթուղիին խնդիրը։ Հիմա խորհրդակցութիւն կը կատարուի խնդրուած վարկի մը համար՝ Տարէսսալամի երկաթուղին մինչեւ Թապորա և Թանկանիքա լիճը երկարելու նպատակով։ Գաղթային նախարար Պ. Տէրնպուրկ մտադիր է այդ ծրագիրը Ռայխսդակին ներկայացնել յառաջիկայ նստաշրջանին։ Կը ծանուցուի թէ Գերմանիոյ մէջ Պ. Տէրնպուրկ մօտերս հրապարակախօսութիւններ պիտի ընէ արեւելեան Ափրիկէի մէջ իր կատարած ուղեւորութեանց վրայ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐԸ

Վիեննայէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանի Թղթակիցը. — «Լէօ Կէզէլշաֆթ» կաթոլիկ ընկերութեան մէկ գումարումին մէջ Լէմպէրկի արքեպիսկոպոս մոնսէնեօռ Թէոտորովից շահեկան բանախօսութիւն մը արտասանեց պապական վերջին կոնդակին և կրօնական նոր գաղափարներու մասին։ Արքեպիսկոպոսը այնպէս կը խորհի թէ կրօնական նոր գաղափարատէրները, որոնք կ'ուզեն կաթոլիկներուն վերադարձնել իրենց խղճի հանդարտութիւնը, սխալ ճամբու հետեւած են. հիմնակուած չի յարմարիր. աւելի ժամանակագրական սխալ մըն է։ Բայց խնդիր է գիտնալ նաեւ թէ պապական կոնդակը օգտակար էր կրօնական գիտութեան՝ կրօնքին ամէնէն խորախորհուրդ խնդիրները երեւան հանելով։ Լէմպէրկի արքեպիսկոպոսը տարբերութիւնը կը դնէ կրօնական նոր գաղափարներու և արդիականութեան միջեւ. — «Առաջինները կ'ուրանան մարդկային բանականութեան ոյժը և կը յայտարարեն թէ հաւատքով միայն կարելի է հաստատել Աստուծոյ գոյութիւնը։ Երկրորդը կ'ուզէ սրտին աջակցութիւնը և անոր կոչում կ'ընէ՝ Աստուած ճանչնալու տենչացողին ապահովութիւն ընծայելու համար։»

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐ

Ֆրանսական Ռէբիւպլիք մարտանաւը որ Ալժէրի մէջ (Ալժէրիա) կը շարունակէ անթել հեռագրի փորձերը։ Իսկոյն կարելի եղաւ հաղորդակցութիւններ հաստատել Ժիւլ Ֆէրրիի հետ, որ Թուլոնի նաւահանգիստին մէջ խարսխած է։ Մաթեմաթիքական ճշդութեամբ բոլոր հեռագիրները ղրկուեցան և ընդունուեցան։ Նաւային սպաները կը յայտարարեն թէ ձայները մեծ յստակութեամբ կ'իմանային, ուրկէ կը հետեւցնեն թէ աւելի հեռուէն պիտի կըրնան հաղորդակցիլ Ժիւլ Ֆէրրիի հետ։ Այս վերջին մարտանաւին միջոցաւ հեռագիր մը հաղորդուեցաւ Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան՝ անթել հեռագրի արդիւնքներուն վրայ։ Էյֆէլի աշտարակին հետ հաղորդակցութիւնները, որոնք նոյն աշտարակին վրայի կայանին գործիքներուն վնասուելով ընդհատուած էին պիտի վերսկսին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ
ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'ըսէ թէ միջազգային սեղանաւորներու, Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին և Նիւ-Եորքի Սակարանին նշանաւոր անդամներուն միջեւ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ, նպատակ ունենալով կարելի եղածին չափ մեծ քանակութեամբ ոսկի մթերել Նիւ-Եորքի մէջ՝ երկրին ներքին պէտքերը հոգալու համար. նաեւ դրամի մեծ տարբերութիւնները ջնջել և հնչուն դրամներու ներածումը կասեցնել։ Հիմա ներածուած կամ ներածուելիք ոսկեդրամներու գումարը 61,613,000 տոլարի կը հասնի, որուն կէսը արդէն Նիւ-Եորք ժամանած է։ Դրամի անձկութիւնը հիմա Նիւ-Եորքէն աւելի երկրին ներքին մասերուն մէջ կը զգացուի։ Կ'ըսուի թէ Նիւ-Եորքի պանքաները բան մը չեն ըներ դրամական նեղութեան առաջքը առնելու համար. սակայն այդ պանքաները ինքզինքնին կ'արդարացնեն։ Այդ իրողութեան հետեւանք կը համարուի ելմտական նախարարին մէկ հրամանը, որով նոյն պանքաներուն մէջ պետական գանձուն ունեցած 73 միլիոն տոլարին հարիւրին 10 եա պիտի առնուի՝ ներքին պանքաներուն յատկացնելու համար, վասն զի նոյն տեղերէն միշտ դրամի խնդրանք կայ և այդ պատճառաւ Նիւ-Եորքի մէջ դրամի տարբերութեան սակը բարձր է։ Չիքակոյի մէջ ալ նոյնն է այդ տարբերութիւնը. իսկ Բիցպուրկի մէջ հարիւրին հինգ է։ Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Նիւ-Եորքի պանքաները միւս պանքաներէն աւելի շուտով շրջաբերութեան կը հանեն հնչուն դրամներ։ Դրամական տագնապը կը շարունակէ աղետալի արդիւնքներ ունենալ ամերիկեան ճարտարարուեստի մեծ կեդրոններուն մէջ։ Բիցպուրկի և շրջականերուն գործարաններէն 38,000 գործաւորներ ճամբուեցան. իսկ այդ տեղերու երկաթուղիները 2000 հոգի ճամբեցին։ Չիքակոյի մէջ գործարաններու հարիւրին իննսունը զեղչեցին իրենց գործաւորներուն թիւը և անոնց աշխատութեան ժամերը։ Զանազան գործաւորներու հարիւրին 25էն 40ը և բազմաթիւ մեքենագործներ անգործ մնացած են։ Ինտիանաբոլիսի մէջ մեծ գործարանները իրենց աշխատաւորներուն թիւը հարիւրին յիսուն զեղչեցին։ Քօրնուէլի մէջ հազար գործաւորներ ճամբուեցան։ Ուիլինկի մէջ երեք հազար հինգ հարիւր գործաւորներ ճամբուեցան։ և ածուխի հանքերը փակելու կը պատրաստուին։ Ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ բազմաթիւ գործաւորներ ճամբուեցան։ Նիւ-Եորքի նոր երկաթուղիին շինութիւնները յետաձգուեցան։ Քաղաքին մէջ սովորական ատենին հետ բաղդատելով Թրամուէյներու հազիւ երկու երրորդ մասը կը բանի։ Նիւ-Եորքի հարուստ բնակիչները կը ճամբեն իրենց սպասաւորները։ Վերջապէս եթէ սեղանաւորական տագնապը շարունակէ, մէկ քանի հարիւր հազար հոգի անգործ պիտի մնան. ձմեռն ալ պիտի դժուարացնէ աշխատաւոր դասակարգին վիճակը. ասոնց մէջ կան բազմաթիւ Իտալացիներ, Հունգարացիներ, Զեհեր, Լեհեր եւայլն, որոնք կը պատրաստուին իրենց ծննդավայրը վերադառնալու խմբովին։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ՉԷՔ»ԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄԸ. — Պ. Բիէրբընդ Մորկան, անցեալ օր, մէկ միլիոն անգլիական ոսկիի «չէք» մը յանձնեց Մ. Նահանգաց ելմտական նախարար Պ. Քորթիլիուի՝ գանձուն պէտքերուն համար։ Այդ առթիւ ըսուեցաւ թէ Պ. Մորկան աշխարհի ամէնէն մեծ «չէք»ը ստորագրած է։ Բարիզի Թերթ մը կ'ըսէ թէ այդ կէտը բոլորովին սխալ է։ Ասոր ապացոյցը այն է թէ Պ. Մորկան շատ աւելի մեծ գումարներ պարունակող «չէք»եր ստորագրած է։ Մէկ քանի տարի առաջ երբ հարկ եղաւ Պ. Քարնէկիի կացութիւնը ճշդել «դըրստ»ի մը մէջ, Պ. Քարնէկիի ստորագրել տուաւ 120,543,853 ֆր. 30 սանդիմի «չէք» մը։ Սակայն այդ «չէք»ն ալ ամէնէն մեծը չէ և այդ պատիւը կը վերաբերի Անգլիոյ Պանքային որ, տասնըկու տարի առաջ Լոնտոնի ճաբոնական դեսպան Հայաշի կոմսին յանձնեց 275 միլիոն 221,875 ֆր.նոց «չէք» մը՝ Չինու կողմէ Ճաբոնի հատուցանելիք պատերազմական տուգանքին առաջին մասը։ Այդ առասպելական «չէք»ը սովորականներուն նման է՝ մէկ «բէնի»նոց դրոշմաթուղթով։ Գալով ամէնէն փոքր «չէք»ին, Մ. Նահանգաց նախկին նախագահ Պ. Քլիվլէնտի քով կը գտնուի։ Նախագահական պաշտօնէն հրաժարելէն ետքը, տեսնուեցաւ որ հաշուական սխալ մը կայ անոր ամսաթոշակներուն հաշւոյն մէջ։ Գանձային նախարարութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ Պ. Քլիվլէնտ հինգ սանդիմ առնելիք ունի, որով այդ գումարը պարունակող «չէք» մը ղրկեց և Պ. Քլիվլէնտ շրջանակի մէջ առնել տուաւ այդ «չէք»ը։

ՆԱԽ ԴՐԱՄ՝ ԵՒ ԱՊԱ ՊՍԱԿ. — Գերմանիոյ Տրէնքիրխէն քաղաքին մէջ անցեալ շաբթու տեղի ունեցած քաղաքային ամուսնութեան մը պահուն փեսացուն չթողուց որ արարողութիւնը վերջանայ, մինչեւ որ իր նշանածին դրամօժիտը չյանձնուի իրեն։ Արարողութիւնը շարունակուեցաւ սակայն, մինչեւ քաղաքային արձանագրութեան մէջ փեսացուին ստորագրելու կէտին։ Հարսնցուն ստորագրեց, բայց ապագայ ամուսինը ըսաւ. «Նախ դրամ, ապա ստորագրութիւն։» Հարսնցուն նուաղեցաւ ինկաւ։ Աներն ու զոքանչը խորհրդակցեցան ամուսնական գործակալութեան կողմէ հայթայթուած այդ փեսացուին հետ. և վերջապէս, դժբախտ հարսնցուն իբրեւ պարզ աղջիկ մը տուն վերադարձաւ։

ՇԱՏ ՍՈՒՂԻ ՆՍՏԱԾ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Նիւ-Եորքի մէջ, միլիոնատէր Ճօրճ Գայլոռ, անցեալներս մեռաւ։ Ութսուն միլիոն ֆրանքի չափ հարստութիւն մը ունէր, որուն մէկ քառորդը բարեգործական հաստատութեանց թողուց։ Գայլոռ որդեգիր աղջիկ մը ունէր զոր շատ կը սիրէր, և ի սկզբան, կ'ուզէր ամբողջ հարստութիւնը անոր թողուլ։ Ճշմարտութիւնը այն է սակայն որ խեղճ աղջիկը դանկ մը անգամ չընդունեց, և ասոր պատճառն ալ ինքն էր, որ վեց տարի առաջ, երբ 18 տարեկան էր, իր հայրագրին երիտասարդ պարտիզպանին հետ ամուսնացած էր հակառակ անոր կամքին։ Միլիոնատէրը այն ատեն ճամբու դրաւ պարտիզպանը անմիջապէս, այլ եւս իր տունը պարտէզէն ներս չդնելու պայմանով։ Միլիոնատէրը մեռաւ իր այդ քէնը ու բարկութիւնը իր հետ գերեզման տանելով։

ՏԱՔ «ՍԱԴԻ»ԻՆ ՏԵՂ ՊԱՂ «ՍԱԴԻ». — Հնդկաստանի մէջ էրկանը մահուանէ ետքը անոր թողած կնոջ ողջակիզման սովորութիւնը, որ «սադի» կը կոչուի, խստիւ արգիլուած է անգլիական կառավարութենէն, բայց հակառակ Անգլիացւոց ջանքերուն, դարձեալ կարելի չըլլար բնաջինջ ընել այդ սովորութիւնը զոր, իբրեւ կրօնային նուիրական պարտաւորութիւն, տեղացիները գաղտնաբար ի գործ կը դնեն, և իր ամուսնոյն մահուանէն ետքը անձնասպան եղող կնոջ այս արարքը իբրեւ կրօնային առաքինութիւն կը համարին։ Որովհետեւ ողջ անձի մը հանդիսաւորապէս այրումը թոյլատրելի չէ քաղաքակիրթ տէրութեան մը իշխանութեան տակ գտնուող երկրին մէջ, Հնդկաստանցիները այս «տաք սադի»ին տեղ հիմա սկսած են «պաղ սադի» գործածել, ինչ որ գաղտնապէս տեղի ունենալուն պատճառաւ կառավարութիւնը չի կրնար միջամտել։ Կալկաթայի մէջ վերջերս այսպիսի դէպք մը տեղի ունեցաւ. կին մը, որ իր էրկանը մահուանէն ետք անձնասպան եղած է թոյնով, հետեւեալ գրութիւնը թողած է իր եղբօր, սա պարունակութեամբ. «Մի՛ ազար իմ վրաս, սիրելի եղբայր, ես անոր կը հետեւիմ, ինչպէս պատուիրուած է ինձ ընել ծնողացս կողմէ.» Պէնկալայի մէջ ալ նոյնպէս թունաւորումով «սադի» գործադրողներուն թիւը շատ մեծ է անգլիական իշխանութեան կողմէ կարծուածէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍԱԿԱՆ
ԼԱՍԹԻՔՆԵՐ
ԱՒԵԼԻ ԱԺԱՆ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԱՆՓՈՓՈԽ ԳԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Իզմիրի Թաղապետական բժիշկներէն Հիւսնի պէյի և Բ. Դրան խորհրդականներու Սենեակին օգնականներէն Ֆախրէտտին Նիհատ պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Հէրէքէի կայս. գործարանին վաճառատան պաշտօնեայ Տիրոնեան Սիրոուն էֆ.ի և ոստիկանութեան առաջին գօմիսէրներէն Օսման պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Մաքրիքէօյի երկաթուղիի կայարանին Տնօրէնի օգնական Քոնսթանթէն Եվանկէլլիտի էֆ.ի և Պրուսայի նահանգին ոստիկանութեան գօմիսէր Իտրիս էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ օսմ. հիւպատոսարաններու երկրորդ քննիչ Վէլէտտին Շէմսի պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կայս. հրացանակիրներու սպաներէն դեր-գնդապետ Ահմէտ պէյի և երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ դեր-գնդապետ Խալիլ Նուսուհ, Րիւսթէմ ու Խալիլ պէյերու։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կայս. հրացանակիր Պօտալը Խալիլ աղայի։

— Իմթիազի ոսկի շքադրամ՝ Կայս. հրացանակիրներու սպաներէն հազարապետ Սինան, Ապտիւլքէրիմ, Թահսին, Ահմէտ Մուխթար, Ալի Օսման ու Հասան Գահրաման էֆ.ներու։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱՒՊԻՆԵՐՈՒ վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը երէկ տեղի ունեցաւ։ Կայս. Պալատան քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ ներկայ գտնուելով յանձնեց առաջին ու երկրորդ հանդիսացող ուսանողներուն շնորհուած կրթական ոսկի ու արծաթ շքադրամները։ Քանի շրջանաւարտներ վկայական ստացան։ Բանախօսութիւններ արտասանուեցան և Կայս. արեւշատութեան համար բարեմաղթութիւններ եղան։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Օսմ. առաջնակարգ գրագէտներէն և Իգտամ խմբագիրներէն Ահմէտ Րասիմ պէյի հեղինակած «Մէնագիպի Իսլամ» անուն գիրքը Վեհ. Սուլթանին մատուցուած ըլլալով, Ն. Կ. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ գնահատել զայն և հրամայեց որ Ահմէտ Րասիմ պէյ կրթական նախարարութեան քննիչ մարմնոյն անդամ կարգուի. նաեւ երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Անգլիոյ ու Պարսկաստանի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

— Աւստրիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Զէնհատ պաշտօնարանին տեղեկագրուած է թէ առջի գիշերը պուլկար աւազակներու խումբ մը յարձակեր է Բալընքա գաւառակին Օթուշնիցէ գիւղին վրայ, սակայն պաշտպանողական միջոցներու դիմուելով աւազակները ստիպուեր են հեռանալ։ Իսկոյն զինուորական ջոկատներ ղրկուելով այդ զինուորները ճամբան երկու աւազակներ մեռած ձեռք անցուեր են. միւս աւազակներն ալ ապաստաներ են Գրաթովա գաւառակին Իվանքօֆձա գիւղին մէջ տուն մը. ուստի ընդհարում մը կատարուելով աւազակներէն երեքն ալ մեռած ձեռք անցուեր են. այդ տունը զինուորներուն կողմէ պաշարուած է, որով աւազակները պիտի չկրնան փախչիլ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարարութեան խորհրդական Նասիմ փաշայի տիկինը, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, երէկ առտու մեռաւ։ Ցուղարկաւորութիւնը վաղը Բերայի Սէնթ-Անթուան եկեղեցիին մէջ տեղի պիտի ունենայ կէսօրէն երկու ժամ առաջ։ Հանգուցեալ տիկինը աղջիկն էր Լիբանանի նախկին կառավարիչ հանգուցեալ Ֆրանքօ փաշայի և քոյրը հիմակուան կառավարիչ Եուսուֆ Ֆրանքօ փաշայի և Օտար Մամուլի Դիւանին Տնօրէնի առաջին օգնական ու Պետական Խորհուրդին ելմտական ճիւղին անդամ Ֆէթհի Ֆրանքօ պէյի։

— Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա իր այցետոմսը ղրկելով Նասիմ փաշայի՝ ցաւակցութիւն յայտնեց։

— Օտար դեսպաններէն ոմանք ալ ցաւակցութեան համար այցետոմս ղրկեցին Նասիմ փաշայի։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ. — Վերջին տեղեկութեանց նայելով, Մախսուսէի Գաբլան շոգենաւին ուղեւորները ամբողջովին ազատուեր են։ Ինչպէս յայտնի է, այդ շոգենաւը փոթորիկին ատեն խրած էր Էրէյլիի նաւահանգիստին առջեւ։ Միայն թէ շոգենաւին առաջին մեքենավարը Հայտար էֆ. և ղեկավար մը ու եօթը նաւաստի, որոնք մակոյկ նստելով ցամաք ելլել փորձած էին, փոթորիկին սաստկութենէն մակոյկը շրջելով, ամէնքն ալ խեղդուեր են։ Գաբլան փոթորիկը սկսելէն մինչեւ եօթը ժամ դիմադրեր է, իր խարսխին վրայ դառնալով. յետոյ շղթաները խզուեր են և շոգենաւը ցամաք իյներ է ետեւի կողմէն, որով ուղեւորները գլխու կողմը հաւաքուեր և օր մը ու գիշեր մը հոն մնացեր են։ Ուղեւորները ամէնէն աւելի ցուրտին սաստկութենէն նեղուեր են։ Շոգենաւին ետեւի կողմի ամբարանոցը ջուրէն ողողուած էր։ Ծովային Նախարարութեան կողմէ ղրկուած նաւաձիգ մը կ'աշխատի Գաբլանը ազատելու։ Վերջին լուրերու նայելով, փոթորիկը մինչեւ մէկ աստիճան հանդարտած է։

— Էէյլի ցամաք հանուած ուղեւորները պատսպարուած են։ Տեղական կառավարութեան պաշտօնեաները ապուր, թէյ եւայլն բաշխած են անոնց։

— Մախսուսէի Մարմարա շոգենաւը, որ Զօնկուլտաք կը գտնուի, ծովային նախարարութենէն հեռագիր մը ստացեր է Էրէյլի երթալու և Գաբլանի ուղեւորները Տրապիզոն տանելու համար։ Գաբլանի ապրանքները ցամաք կը հանուին։

— Էրէյլիի առջեւ խրած միւս շոգենաւերը ազատելու կ'աշխատին Կ. Պոլսէն ղրկուած նաւաձիգներ։

— Մախսուսէի Թաիֆ շոգենաւը, որ փոթորիկին ատեն Էրէյլիի նաւահանգիստէն դուրս ելած էր, երէկ իրիկուն Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Ճամբան բաւական դժուարութիւններ քաշեր է ահարկու ալիքներու վրայ տատանելով, և ղեկն ալ կոտրեր է։

— Ինէ Ատայէն մէկ մղոն հեռու 700 թոնո եգիպտացորեն բեռցած առագաստանաւ մը ժայռերու զարնուելով ընկղմեր է։ Նաւաստիներէն մէկը խեղդուեր է և ուրիշ մըն ալ վիրաւորուեր է։ Նաւապետը ու միւս նաւաստիները ազատուեր են։

— Սեւ Ծովի ասիական եզերքը՝ Բիլաւ Թէբէի մօտ փայտ բեռցած նաւ մը ժայռերու զարնուելով ընկղմեր է և մէջը գտնուողներուն ամէնքն ալ խեղդուեր են։

— Սեւ Ծովի զանազան տեղերը առագաստանաւեր ընկղմած են, սակայն դեռ մանրամասն տեղեկութիւն չկայ։

— Օդը հանդարտած ըլլալով, Սեւ Ծովի նեղուցին բերանը սպասող շոգենաւերը, երէկ, դէպ ի Սեւ Ծով ուղեւորեցան։

— Զօնկուլտաքի մէջ նաւային արկած չէ պատահած։

— Էրէյլիի առջեւ խրած Սէյեար շոգենաւին մէջ գտնուողներէն հազիւ քան երկու հոգի ազատած են։ Այդ շոգենաւը Կիւմիւշեան էֆ.ի սեփականութիւնն է և 3000 ոսկիի ապահովագրուած անգլիական ընկերութեան մը։

— Էրէյլիի առջեւ խրած և Ճան Մաքտօնալտ Ընկերութեան պատկանող Իրա շոգենաւը 500 թոնոնոց է։ Տաքէսեան էֆ.ի կողմէ մէկ տարուան պայմանաժամով վարձուած էր՝ հանքածուխի փոխադրութեան համար։ Շոգենաւին հիմակուան դիրքը վտանգաւոր է. բեռները վեց հազար ոսկիի ապահովագրուած են։

— Պ. Քօզմէթայի սեփական Այոս Նորկիոս շոգենաւն ալ, 1200 թոնոնոց, Էրէյլիի առջեւ խրած է։ Թէ՛ այդ շոգենաւը և թէ՛ Մանի շոգենաւը, 1500 թոնոնոց, վտանգաւոր վիճակի մէջ կը գտնուին։

— Օսմ. դրօշ կրող և 1000 թոնոնոց Գալիոբի անուն առագաստանաւն ալ խրած է։ Ելի, Էլենի և Օլկա անուն երեք շոգենաւերու մասին տեղեկութիւն առնուած չէ։

ՍՈՒԷԶԻ ջրանցքին բացումին 38րդ տարեդարձն էր այս կիրակի։ Այդ ջրանցքին պեղումը 1869ին աւարտած է։ Տարեկան հասոյթը եօթը միլիոն ոսկի է և ծախքը՝ մէկուկէս միլիոն։ Շինութեան ծախքը եղած է տասնըվեց միլիոն ոսկի. չորս միլիոն ոսկի ծախսուած է 1888ին 1889ին՝ ջրանցքը ընդարձակելու համար։ Հիմա ջրանցքին խորութիւնը 29 մետր է և լայնութիւնը 213էն 246 մետր։ Ամէնէն խոշոր շոգենաւերն իսկ կրնան անցնիլ։ Միջին հաշուով ժամը 12 մղոն արագութիւն ունեցող շոգենաւերը 16 ժամ 8 վայրկեանէն կ'անցնին 200 մղոն երկայնութիւն ունեցող այդ ջրանցքէն։ Ելեկտրական ահագին լուսարձակներ կը դիւրացնեն նաւագնացութիւնը։

ԷՊԷՕՂԼՈՒ վաճառատունէն առնելիք ունեցողները, երէկ, գումարուեցան նոյն վաճառատան փաստաբանին՝ Քէմալ էֆ.ի գրասենեակը։ Հարիւրին քառասուն վճարման հաւանող պահանջատէրերուն առնելիքին ընդհանուր գումարը 116,307 ոսկի է, որով մեծամասնութիւն կը կազմեն. իսկ չհամակերպողներուն առնելիքը 9565 է։ Ասոնցմէ ոմանք, որոնք գործարաններուն ներկայացուցիչներ են, յայտարարեցին թէ տակաւին պատասխան ստացած չեն իրենց փոխանորդեալներէն, որով մինչեւ յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի կրնան պատասխան մը տալ։

ԱԹԷՆՔԷՆ հեռագիր մը երէկ ծանոյց Պ. Քոնսթանթէն Սեվասդոբուլօսի մահը։ Այդ մեծահարուստ անձը դեռ վերջերս Կ. Պոլսէն Աթէնք գացած էր. տարիներէ ի վեր սովորութիւն ունէր ամառուան եղանակը Վերին Վոսփորի մէջ անցընելու։ Իր կտակագրով 10,000 ֆր. թողած է Ֆէնէրի Պատրիարքարանին, 5000՝ եկեղեցական երաժշտութեան Սիլլողոսին, 25,000՝ յունական գրական Սիլլողոսին և 5000՝ Բերայի յունական վարժարանին։ Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, հանգուցեալը նաեւ կարեւոր գումար մը կտակած է Յունաստանի զանազան հաստատութեանց։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Իգտամ կ'ըսէ թէ Շուպիլէ եղբայրներուն թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ Մանաստըրի վաճառատանց մէջ ունեցած ապրանքներուն արժէքը 26,000 ոսկի է. 15,000 ոսկի ալ առնելիք ունին, ուրկէ կը հասկցուի թէ, կը յարէ Իգտամ, այդ սնանկութիւնը ինքնին չինծու է։ Պահանջատէրերէն ոմանք յայտարարած ըլլալով որ Շուպիլէ եղբայրները անկարող չեն, նոյն վաճառատան փաստաբանին գրասենեակին մէջ այսօր պիտի գումարուին խորհրդակցելու համար։

—Բէշիկթաշի մէջ Ատոլֆ Պաուէրի թուղթի վաճառատունը և Ալեքսանդր Ֆրուխի հանածոյի վաճառատունը սնանկացած են։ Առաջնոյն պարտքը 300,000 քուրուշ է։

—Տանցիկի մէջ Ֆիլիբ Ալպէրթ ու ընկերութիւնը և Կոլա Հալպէր տառողձի վաճառատունը, սեղանաւորական տագնապին հետեւանքով դժուարութեանց հանդիպելով, ստիպուեր են իրենց վճարումները դադրեցնել։ Առաջնոյն պարտքը 800,000 մարք է և երկրորդինն ալ մէկ միլիոն մարքէն աւելի։

ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. — Ասկէ առաջ թէեւ Մոնիթէօրէն առնելով ծանուցինք թէ Ֆիլիպէի մէջ հաստատուած Սարգիս Գույումճեան և ընկերութիւն վաճառատունը իր վճարումները դադրեցուցած է, սակայն տեղւոյդ աղբիւրներէ մեր ստացած տեղեկութիւններէն գոհութեամբ կ'իմանանք թէ այդ լուրը բոլորովին անհիմն է և թէ այդ առաջնակարգ ու պատուաւոր վաճառատունը ըստ առաջնոյն իր գործառնութիւնները կը շարունակէ կատարել ուղղամտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ բամպակի բերքը անցեալ տարուանին հաւասար է՝ եօթը միլիոն կնդիքար։ Արտերու ոռոգման շինութեանց համար մէկ միլիոն ոսկի սահմանուած է։

—Վերջերս 280,000 անգլիական ոսկի տարուած են Եգիպտոս. նաեւ 22 սնտուկ Մարիա Թէրէզայի րէալներ։

ՄԻՑԻԼԻՆԻ մէջ, այս տարի, 50 միլիոն օխա ձիթապտուղներէն 13 միլիոն օխա ձէթ պիտի կրնայ հանուիլ։ Անցեալ տարիէն մնացած 550,000 օխա ձէթ կայ։ Էտրէմիտի ու Սագըզի բերքերն ալ լաւ են։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ հոկտ. 29էն նոյեմ. 4 պատահած մահերու թիւն է 220, որոնց 3ը կարմրախտէ, 1ը կեղծմաշկէ, 2ը ծաղկախտէ, 6ը թիֆոյէ, 46ը՝ հիւծախտէ, 10ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ԴԵՌԱՏԻ ՇԱՏԱԿԵՐԸ. — Պոլիս, Ալայմա Գարուսը, հէլվաճը Մուսթաֆայի աշակերտը՝ 17 տարեկան Ալի Օսման, անցեալ իրիկուն, շատակերութեան մասին գրաւ կը բռնէ իր ընկերներուն հետ։ Ալի Օսման, թեւերը սոթտելով, նախ կ'ուտէ երկու օխա պաքլավա. յետոյ երկու օխա բրինձով եփած սան մը լեցուն փիլաւ. ասոր վրայէն ալ կը խմէ հարիւր դրամ շաքարով պատրաստուած լէմոնատ։ Հագիգաթ, ուրկէ կը քաղենք այս տեղեկութիւնը, կը յարէ թէ դեռատի շատակերը բնաւ անհանգստութիւն չէ զգացած իրիկուան այդ ճաշէն։

ՀՐԴԵՀ. — Երէկ գիշեր ժամ 6ին հրդեհ ծագեցաւ Խասքէօյի Զըք Սալըն թաղը Մէհմէտի ախոռէն։ Հովին սաստկութենէն և ջուր չգտնուելէն, հրդեհը տարածուելով, տասը տուներ այրեցան։ Կրակը առաջ եկաւ քարիւղի լամպարի մը շրջելէն, զոր Մէհմէտ գետինը դրած էր իր կովերը խնամելու համար ախոռ մտած ատեն, և որուն ոտքով զարկած էր կովերէն մէկը։

ԱՆԱՏՈԼԸՐ երկաթուղիին 44րդ շաբթուան հասոյթը սապէս եղաւ իւրաքանչիւր քիլոմեթրի համար. — Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեթր) 11,482 ֆր. անցեալ տարիէն 10,397 պակաս և միւս շաբաթներէն ալ 36։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեթր) 13,131, անցեալ տարիէն 4,367 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 1,160։

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Այս ուրբաթ օր կ'աւարտի չորրորդ էջի մեր թերթօնը, **ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ**, սրտայոյզ ու գեղեցիկ վէպ մը, որ այնքան մեծ հաճոյքով կարդացուեցաւ։ Այդ թերթօնին տեղ ընտրած ենք ա՛լ աւելի խորհրդաւոր, տռամաթիք, շահագրգռական ու գրաւիչ վէպ մը, որ իր սկզբնաւորութեան մէջ իսկ ընթերցողներու հետաքրքրութիւնը կ'արթնցնէ, միշտ լարուած պահելով զայն։ Տեսակին մէջ եզական վէպ մը, որ գովեստի պէտք չունի, կարդացուելու համար ճշմարիտ հաճոյքով. Արեւելքի մէջ հրատարակուած վէպերը ինքնին ապացոյց մըն են թէ ո՛րքան հոգ կը տանինք թերթօններու ընտրութեան մասին, որպէս զի միօրինակ ու տաղտկալի չըլլան անոնք։ Մեր առաջին էջի վէպը, **ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ**, մեծ ընդունելութիւն գտած է մեր բազմաթիւ ընթերցողներու շրջանակին մէջ։ Վստահ ենք որ մեր հրատարակելիք նոր թերթօնն ալ նոյնքան և թերեւս աւելի հետաքրքրութեամբ պիտի լափուի։ Ձմրան սա երկար գիշերներուն համար, իբր մտքի լաւագոյն զբօսանք, կը յանձնարարենք կարդալ մեր նոր թերթօնը, զոր պիտի սկսինք հրատարակել յառաջիկայ շաբաթ օրուընէ։ Եւ անոնք որ անգամ մը սկսին այն վէպին ընթերցումը, ապահովաբար շատ գոհ պիտի մնան, և ուրիշներն ալ պիտի յորդորեն կարդալ, այդ աստիճան յանկուցիչ ու հետաքրքրական թերթօնէ մը չզրկուելու համար։

ՆՈՐԱՁԵՒ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԶԳԵՍՏՆԵՐՈՒ
Մասնաւոր ճիւղը
ՄԱՅԵՐ
Վաճառատան
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Մեծ ընդունելութիւն
կը գտնէ
ԻՐԱԿԱՆ ԱՆՓՈՓՈԽ ԳԻՆ
25—6

AU TALON D'OR
Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ
(ՔԱՌԼՕ ԱՀՆԱՄ)
Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 450
« Խօտիվիէլ Բէլէս » Օթէլին դէմ

Պատրաստ և չափու վրայ շինուող կօշիկի այս ծանօթ վաճառատունը (հիմնուած 1889ին) որ երկար տարիներ Ղալաթիոյ բանուկ կեդրոնը կը գտնուէր, փոխադրուած է Բերա, և ըստ առաջնոյն կը պատրաստէ այրերու, կիներու և տղոց համար յանձնարարուած ամէն տեսակ կօշիկներ, ինչպէս նաեւ մեծաքանակ մթերք մը ունի պատրաստ կօշիկներու։ Պ. Ահնամ, որպէս միշտ, գոհ կը թողու իր երկսեռ յաճախորդները՝ իր պատրաստած ու վաճառած կօշիկներուն տոկունութեամբը, նրբարուեստ վայելչութեամբը և մանաւանդ գիներու աժանութեամբը։ 4

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
Տ. Տ. ՄԿՐՏԻՉ Ա. ՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
Ի ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻ

Պատկառազդու խորին լռութիւն մը կը տարածուէր տաճարին մէջ: Ժամը երկուքին կըսկսին պատշաճեան արարողութիւնները՝ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, որ գիշերած էր արդէն Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ:

Մայր եկեղեցւոյ միջին տաճարը այս առթիւ օրուան հանդիսաւորութեան պատճառով, շքեղօրէն զարդարուած և լուսազարդուած էր:

Բեմին վրայ զետեղուած էր Կաթողիկոսական Աթոռը, շքեղ, ոսկեզօծեալ և սեւ շղարշով մը ծածկուած: Կաթողիկոսական այդ Աթոռին կատարը զետեղուած էին Մայր եկեղեցւոյ ամէնէն մեծարժէք և գեղակերտ շաթալ-թագը և վակասը, անոնց տակ ոսկեհուռ շքեղ շուրջառ մը, մէկ կողմը հովուապետական կոնքերը, պնակէն և փորուրարը. իսկ միւս կողմը հովուապետական ոսկեզօծեալ և վարդապետական փղոսկրեայ գաւազանները զետեղուած էին խաչաձեւ, և այս ամէնը ծածկուած սեւ շղարշով:

Աջակողմեան դասը յատկացուած էր օտար եկեղեցական դասուն և ձախակողմեանը՝ ներկայ հայ եկեղեցականներուն: Իսկ երկու դասերէն աջակողմեանին ետեւը՝ բաւական տեղ նստարաններով անջատուած էր ժողովուրդէն, և հոն դրուած էին թանկագին թիկնաթոռներ՝ դիւանագիտական մարմնոյն ներկայացուցիչներուն համար. իսկ ձախակողմեանին ետեւը յատկացուած էր պաշտօնական անձնաւորութեանց. անկէ վար ամբողջ տաճարը, գաւիթները լեցուած էին խուռն երկսեռ բազմութեամբ մը, որ կանուխէն տաճար փութացած էր:

Ժամը 4ին, Ս. Պատրիարք Հայրը, շքեղապէս զգեստաւորուած և առաջնորդութեամբ վարդապետներու, քահանաներու և Դպրաց Դասուն, մայր տաճարէն ներս մտաւ «Հրաշափառ»ով: Ն. Սրբազնութեան կը սպասաւորէին Տ. Տ. Գնէլ, Ղեւոնդ վրդ.ները և Մայր եկեղեցւոյ ամբողջ քահանաները սաղաւարտակիր և բուրվառակիր: Մայր եկեղեցւոյ և շրջակայ Թաղերու դպիրները փութացած էին ներկայ գտնուիլ այս արարողութեան և ծանրագին շապիկներ հագած՝ կը մասնակցէին ժամերգութեան, որ այնչափ դաշն հանդիսաւորութեամբ կը կատարուէր:

Աջակողմեան դասին մէջ կեցած էին Յունաց Տ. Յոաքիմ Ս. Պատրիարքին Փոխանորդ Արքեպիսկոպոս Տ. Կալինիկոս և քարտուղար Տ. Ներտսիմոս, Հայ-Հռոմէականաց Ս. Պատրիարքին կողմէ Տ. Մատթէոս եպս. Սիպլեան և Տ. Նիկողայոս Ծ. վրդ. Պագչեան, Պուլկարաց Էկզարքին կողմէ Արքիմանդրիտ Տ. Պօրիս, ռուսական դեսպանատան մատուռին երէց Տ. Կովէտովսքի, Ասորւոց Պատր. Փոխանորդ Տ. Բուլոս, Աւետաբեր-ի խմբագիր Մր. Ալէն, Ղալաթիոյ Անկլիքան եկեղեցիին երէց Տ. Սաւէջի, Բերայի Հայ-Աւետարանական եկեղեցւոյ երէց Վեր. Արսէն Շմաւոնեան, Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան կողմէ Հ. Եսայի Տայեցի և Հ. Յաւրիկ Մէհրապեան վրդ.ները: Ձախակողմեան դասը կեցած էին՝ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեան, Տ. Գէորգ Արքեպս. Երէցեան, Տ. Մկրտիչ Արքեպս. Վէհապետեան, Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեան, Տ. Մովսէս եպս. Կէօմիւրճեան և Տ. Տ. Բագրէն Կիւլէսէրեան, Զաւէն Եղիայեան, Գրիգորիս Աբարդեան, Գնէլ Գալէմքեարեան, Եղնիկ Գալպագճեան, Եղիշէ Չիլինկիրեան, Տիրայր Մարգարեան, Տաճատ Ոսկանեան, Վահան Յակոբեան Ծ. վարդապետները և Տ. Տ. Գրիգորիս Պալաքեան, Ղեւոնդ Դուրեան, Անանիա Հազարապետեան, Ներսէս Պէրպէրեան, Վրթանէս Գալըպճեան, Շաւարշ Տէր Սահակեան, Եզրաս Սայլեան վրդ.ները և Մայր եկեղեցւոյ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Սկիւտարի, Սամաթիոյ, Մաքրիգիւղի, Գումգաբուի դրսի, Կէտիկ Փաշայի և գրեթէ միւս բոլոր Թաղերու եկեղեցիներուն քահանաները՝ ամբողջութեամբ: Դասին մէջ կեցած էին նաեւ Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանի ուսանողներուն կողմէ քսան աշակերտներէ բաղկացած պատգամաւորութիւն մը առաջնորդութեամբ իրենց ուսուցիչ Փրանսացի Պ. Ժագի: Աջակողմեան դասին ետեւի կողմը կը գտնուէին Ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի կողմէ Ա. Թարգմանը և զինուորական կցորդը՝ պաշտօնական համազգեստով. Անգլիական դեսպանատան կողմէ Ա. Թարգման Մր. Թրէ և դեսպանատան քարտուղար. Աւստրիական դեսպանատան կողմէ՝ հիւպատոս Տօքթ. Նիրանսարի, Ֆրանսական դեսպանատան կողմէ Թարգման Պ. Ֆէռ, Իտալական դեսպանատան կողմէ Ա. Թարգման Պ. Գանճիա, Պարսից դեսպանին կողմէ Ա. Թարգման Յովհաննէս Խան, Ամերիկեան դեսպանատան կողմէ Թարգման և խորհրդական Պ. Սըշակ Շմաւոնեան, Հոլանտական դեսպանատան կողմէ Ա. Թարգման Պ. Մկրտիչ Կարապետեան և Հայ-Բողոքականաց ազգապետ Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, Յունաց Պատրիարքարանի գործակատար Իփիատիս էֆ., Կաթ. Վարչութեան Քաղաք. Ժողովոյ ատենապետ Տիրան պէյ Ալիան և Տիգրան էֆ. Թօքաթեան, Հայ-Հռոմէականաց Կ. Պատրիարքարանի գործակատար Յովսէփ էֆ. Շէհրեան, Պուլկարաց գործակատար Պ. Կէշօֆ. Հայ-Բողոքականներու Ազգապետարանին գործակատար Կարապետ էֆ. Սէնեքերիմեան, Ասորւոց Պատրիարքարանի գործակատարի օգնական Նուրալլահ էֆ. և ուրիշներ:

Ձախակողմեան դասին ետեւի կողմը ներկայ էին՝ Ռազէա էֆ. Նազըրեան, Երեւում էֆ. Բաբազեան, Սրապ Սափր պէյ, Տօքթ. Կոմիտաս էֆ. Օրմանեան, Բրոֆ. Յակոբ էֆ. Ճէճիզեան, Աբրահամ էֆ. Տէր-Յակոբեան, Տրդատ էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Կարապետ էֆ. Խորասանճեան, Գէորգ էֆ. Սարգիսօֆ, Յակոբ էֆ. Համամճեան, Յակոբ էֆ. Յակոբեան, Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ՝ Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Դատաստանական Խորհրդոյ կողմէ՝ Տօքթ. Ալլահվէրտի, Կարապետ Այճեան, Մինաս Քէչէճեան, Լեւոն Թէրզեան էֆ.ները. Տնտես. Խորհրդոյ կողմէ՝ Արմենակ էֆ. Ինճէեան, Ազգ. Պատրիարքարանի երկու աւագ դիւանապետները՝ Բարթող Թէլեան և Կարապետ Խաչատուրեան էֆ.ները, Վահրամ Տէր-Ներսէսեան, Մագսուտ Խիւտավէրտեան, Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ՝ Միհրան էֆ. Պէզազեան, Գալֆայեան Որբանոցին կողմէ՝ Քրիստինէ մայրապետ, Հիւանդանոցի Տիկնանց Խնամակալութենէն Օր. Մառի Միւհէնտիսեան, ինչպէս նաեւ Ենիգաբուի, Սամաթիոյ, Սկիւտարի, Բերայի Թաղ. Խորհրդոց ներկայացուցիչներ, Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը և Աղքատախնամ մարմինը ամբողջութեամբ. Մայր վարժարանի տեսուչ Հայկ էֆ. Խօճասարեան և ուսուցչական խումբը ամբողջութեամբ և անկէ վար մինչեւ գաւիթները, մինչեւ պատուհանները անհամար բազմութիւն ժողովրդեան:

Ս. Պատարագի արարողութիւնները շարունակուեցան մեծ հանդիսաւորութեամբ և «Եւս Առաւել»ի միջոցին պատարագիչ Սրբազանը հեռաւոր կերպով կատարեց յիշատակութիւնը. «Ջերմեռանդ պաշտպան մեր և զպատուական Հայրապետն ամենայն Հայոց զՏէր Մկրտիչ հանգուցեալ Ս. Կաթողիկոսն» և յետոյ սարկաւագները «Գոհութիւն»ի միջոցին նոյն կերպով կատարեցին յիշատակութիւնը:

Պատարագի արարողութիւնները երաժշտապետ Մէհտէրեան էֆ.ի առաջնորդութեամբ՝ Եկմալեանի Ա. ձայնով կերգուէին ներդաշնակութեամբ:

«Հայր Մեր»էն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը իր պատարագի շքեղ զգեստով բեմին վրայէն դարձաւ ժողովրդեան և օրուան հանդիսաւորութեան առթիւ խօսեցաւ պերճախօս դամբանական մը:

Ս. Պատրիարք Հայրը յիշատակութիւնը ըրաւ հոգելոյս Ս. Հայրապետին եկեղեցական գործունէութեան և հանգիստ մաղթեց Ն. Սրբութեան հոգւոյն, որուն օծման և յուղարկաւորութեան հանդէսը այսօր, ըսաւ, տեղի կ՚ունենայ, Էջմիածնայ Ս. Իջման Տեղի Տաճարին մէջ:

Դամբանականէն վերջ, ամբողջ տաճարը լոյսով ողողուեցաւ, ժողովուրդին և ներկայ պաշտօնական անձնաւորութեանց բաժնուած ըլլալով, յատկապէս «Լուսաւորեա»ի առթիւ պատրաստուած սպիտակ մոմեր:

Յաւարտ Պատարագին, վերջին Աւետարանը կարդաց Ս. Պատրիարք Հայրը որ յետոյ նախագահեց Հոգեհանգստեան պաշտօնին: Հոգեհանգստեան արարողութիւնը պատկառելի երեւոյթ մը կ՚ընծայէր. բոլոր եպիսկոպոսները, վեղար ի գլուխ և խաչ ու Աւետարան ի ձեռին կարգաւ կեցած էին բեմին վրայ, իրենց գլուխ ունենալով Ս. Պատրիարքը՝ զգեստաւորեալ: Երգեցողութիւնք կատարուեցան Էջմիածնայ միաձայնով, յոյժ դաշն և խորազդեցիկ կերպով:

Արարողութեանց աւարտումէն ետք, Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր Թափօրով առաջնորդուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մեծ դահլիճը, ուր հաւաքուած էին եկեղեցական և աշխարհական բոլոր ներկաները: Հոն, Ն. Ամենապատուութիւնը ընդունեց ներկայից ցաւակցական զգացմանց արտայայտութիւնները և խօսակցութիւնք տեղի ունեցան բնականաբար Ս. Հայրապետին կենաց վերջին օրերուն վրայ:

Պատրիարքարանի պաշտօնէից և վարդապետներու ձեռքով մեծարանքներ ընծայուեցան բոլոր ներկաներուն:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ և կազմ. վարժարանի վերջին տասը տարիներու մատակարարութեան հաշուոց քննութեան առթիւ դիտած է թէ Ղալաթիոյ Նախակրթարանին համար՝ ի բաց առեալ մանկապարտէզի մատակարարութիւնը, տարեկան շուրջ 37,000 դրուշի ծախք մը կը կատարուի ա՚յն աշակերտաց համար, որոնց միայն 20ը Ղալաթիոյ Թաղին մէջ կը բնակին, իսկ մնացեալները կը յաճախեն այդ նախակրթարանը՝ մայրաքաղաքիս զանազան Թաղերէն, որոնք արդէն ունին միեւնոյն կրթութիւնը տուող նախակրթարաններ, և այդ կարգի աշակերտները կրնան յաճախել իրենց բնակած Թաղին վարժարանը: Իսկ մնացեալ բնիկ քանի մը չափ աշակերտները յատուկ կարգադրութեամբ մը կրնան ղրկուիլ մերձակայ Բերայի ազգային վարժարանը, ուր արդէն ժամանակին Խնամակալութեան տնօրինութեամբ կը յաճախեն եղեր Ղալաթիոյ վարժարանի աշակերտները և այդ եղանակով հոգացուելով անոնց կրթութեան պէտքը, ջնջուեր է նոյն դասարանը Ղալաթիոյ մէջ և ձեռք բերուեր է ծախուց խնայողութիւն մը: Արդ՝ Տնտեսական Խորհուրդը շահաւոր և բանաւոր համարեր է առաջարկել Վարչութեան՝ որպէս զի նախակրթարանին տարբեր և հեռու Թաղերէ եկող աշակերտները ղրկուին իրենց բնակած կամ դրացի Թաղի նախակրթարանները, իսկ Ղալաթիոյ բնիկ աշակերտները յաճախեն Բերայի վարժարանը և այս դրութեան կիրառմամբ ձեռք բերուելիք տարեկան 37 հազար դրուշի խնայողութեամբ մը գոցել նոյն մնացուկին բացը:

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ Եկեղեցւոյ մէջ երաժշտապետ Դր. էֆ. Մէհտէրեան իր քառաձայն հոգիէ բաղկացած երգչախումբով առաջին փորձը կատարեց, եռաձայն երգելով իր եղանակած «Ալէլուա»ն, «Արի»ները, յարակից երգերով «Նորաստեղծեալ»ը և Եկմալեան պատարագը մեծ յաջողութեամբ. միայն երգէնի պակասը զգալի ըլլալով, Դպրաց Դասը հաւաքաբար դիմում պիտի ընէ իր դպրապետ Միհրան էֆ. Տէր Ահարոնեանի, որ այս անհրաժեշտ համարուող գործիքը Դպրաց Դասուն նուիրելու բարեհաճութիւնը ունենայ:

ՎԱՂՈՒԱՆ Թիւով պիտի հրատարակենք Թիֆլիզի աշխարհաբարի հարցը վերնագրով ուշագրաւ մէկ յօդուածը:

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Կիրակի Պալպէլ Հաուզի մատրան մէջ ժամը 9½ին (Ա. Թ.) տեղի ունեցաւ Պոլսոյ Երիտ. Քրիս. ընկերակցութեան տարեկան ժողովը: Ժողովին կը նախագահէր Բրոֆ. Յ. Հ. Ճէճիզեան: Ռոպէրթ Գոլէճի համակրելի Տնօրէն վերապատուելի Տօքթ. Ս. Փ. Կէյց անգլիերէն լեզուաւ խօսեցաւ իրեն յատուկ պերճախօսութեամբը, յարելով թէ գրեթէ 63 տարի առաջ Անգլիոյ մէջ Գէորգ և Երեւանդ անուն երկու երիտասարդներ, որոնք միեւնոյն վաճառականին քով գրագիր էին, միանալով հիմնած են Երիտ. Քրիս. Ընկերակցութիւնը: Այս ճառը հայացուց, Աբրահամ էֆ. Տէր Յակոբեան ընտիր հայերէնով մը. ճառը ընդմիջեցաւ երիտասարդներու երգերով: Անակնկալ մը եղաւ Մր. Վիտ Քարծի անգլիերէն երգած «Ալ մօտ ըլլամ, ո՛վ Տէր» աղօթքը:

Թղթակից

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ստացանք՝ երիտասարդ և յաջող բանաստեղծ **ՄԻՍԱՔ ՄԵԾԱՐԵՆՑ**ի անտիպ բանաստեղծութիւններէն մէկ նոր հաւաքածոն՝

ՆՈՐ ՏԱՂԵՐ

Վ. և Հ. Տէր-Ներսէսեան գեղեցիկ տպագրութեամբ ճոխ հատոր մը, որ կը բովանդակէ հեղինակին 40 բանաստեղծութիւնները: **ՆՈՐ ՏԱՂԵՐԸ** զարդարուած է հեղինակին լուսանկարովը:

Գին՝ 5 դր.—Կեդրոնատեղի Գըլըճեան Գրատուն, Զաքմաքճըլար, Թիւ 25:

ԲՈՒՐԱՍՏԱՆի 45րդ Թիւը կը պարունակէ հետեւեալ յօդուածները.— Մեր առեւտր. Հրապարակին վիճակը.— Ի՞նչ է «Մօռաթօռիօմ»ը. - 70 տարուան մէջ Անգլ. Պանքային զեղչի սակերը.— Պատկերացոյց Ամերիկեան Տագնապին.— Թուրքահայոց հին Վաճառականութիւնը. – Գերմ. Առեւ. Թղթակցութեան նմոյշներ.—«Եուն վէրէճէք քօեունլարն սէչիլմէսի».—Դատական Քրոնիկ.— Օսմ. Առեւ. Սենեակին հոգածութիւնը մեր վաճառականներուն հանդէպ.— Դրամական Հրապարակը.— Առեւտուրի կեանքը գաւառներու մէջ. Ճէհրիի Հրապարակը.—Աֆիոնի, քիթրէի, ցորենի վաճառումները.— Զգանձուած դրամներ.— Սակարանի կեանքը:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, Նոյեմ. 17)

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍ. ԱՄՈՒԼԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՈՒԻՆՏՍԸՐ, 16 Նոյեմբեր.— Օքսֆորտի համալսարանին իրաւաբանական տոքթորութեան վկայագիրը երէկ իրիկուն մատուցուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր: Կայսրը, Լորտ Քըրզընի բանախօսութեան պատասխանելով, ցաւ յայտնեց որ անկարելի է իրեն այժմ Օքսֆորտ այցելել: Կայսրը դիտել տուաւ թէ ժամանակին իր հայրն ու մեծ հայրը միեւնոյն պատիւին արժանացած ըլլալով, այս վկայագիրը մեծ գոհունակութիւն պատճառած է իրեն: Աւելցուց թէ ուրիշ պարագայ մըն ալ կը կապէ զինքը Օքսֆորտի հետ, այն է՝ Սիսիլ Ռոտսի նուէրը, որով գերման աշակերտներն ալ կարող կ՚ըլլան Օքսֆորտի համալսարանին մէջ կրթուիլ, օգտուիլ, ուսումնասիրել անգլիական ազգին նկարագիրն ու յատկութիւնները և բարի ընկերակցութիւն հաստատել, որուն արդիւնքն է երկու երկիրներուն միջեւ փոխադարձ յարգանքին և բարեկամութեան այժմու մթնոլորտը:

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Նոյեմբեր.— Կայսրն ու կայսրուհին երէկ ընտանեկան ճաշեցին Թագաւորին և Թագուհւոյն հետ: Ճաշէն ետքը Թագաւորը բաժակ մը պարպելով, Վիլհէլմ կայսեր առողջութիւն մաղթեց սրտագին շեշտերով:

— Ուէսլէյեան մեթոտիստներուն եկեղեցիէն կողմէ կայսեր ուղերձ մը մատուցուեցաւ, որուն մէջ յիշուած է մեթոտիստներու հիմնադիր Ճոն Ուէսլէյի վրայ Լութերի ներգործած ազդեցութիւնը, և աշխարհի խաղաղութեան պահպանման համար Վիլհէլմ կայսեր չափազանց ջանքերը: Մեթոտիստներու եկեղեցին շարունակ կ՚աղաչէ Աստուծոյ որ Գերմանիոյ և Անգլիոյ միջեւ անկեղծ համաձայնութիւն մը տիրէ:

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Նոյեմբեր.— Այսօր Լոնտոնի մէջ երկու ուղերձներ մատուցուեցան Վիլհէլմ կայսեր, որոնց մէկը Լոնտոնի գերման գաղթականութեան և միւսն ալ անցեալ ամռան մէջ Գերմանիա այցելող անգլիացի օրագրողներուն կողմէ: Առաջին ուղերձին մէջ Վիլհէլմ կայսրը կը յարգուի և կը փառաբանուի իբրեւ ամուր վահան խաղաղութեան, Գերմանիոյ մեծութեան և արժանապատուութեան, իբրեւ պաշտպան այն ամէն յառաջդիմութեանց, զորս գերման ժողովուրդը կ՚ընէ ճարտարարուեստի և վաճառականութեան, գեղարուեստի և գիտութեան մէջ: Լոնտոնի գերման գաղթականութիւնը այդ ուղերձով կ՚ողջունէ գերման կայսրն ու կայսրուհին իբր ճշմարիտ օրինակ գերման ընտանեկան մաքուր կեանքի, բարեպաշտութեան, ճշմարիտ քրիստոնէական բարքը, և այն ամէն ջանքերուն համար զորս գերման կայս. ամոլը կ՚ընէ կարօտեալներուն վիճակը բարւոքելու համար: Երկրորդ ուղերձով անգլիացի օրագրողները յոյս կը յայտնեն որ կայսերական այցելութիւնը որ խինդ և ցնծում պատճառած է թէ՛ իրենց և թէ ընդհանուրին, պիտի ամրացնէ սաքսոնեան եւ գերմանեան ցեղերէն իրարու ազգակից երկու մեծ ազգերուն միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամութիւնը: Ուղերձին մէջ յիշուած է նաեւ անգլիացի օրագրողներուն՝ Բոցտամի պահակազօրքերուն զօրահանդէսին ներկայ գտնուելու հրաւէրով, կայսերական դղեակի մը մէջ իրենց ընծայուած պատուասիրութեամբ, և կայսեր կողմէ իրենց եղած յարգալիր ընդունելութեամբ ընծայուած պատիւները, և այս ամէնուն համար խորին երախտագիտութիւն կը յայտնեն:

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Նոյեմ.— Իվնինկ Նիւզ կ՚իմանայ թէ Էտուարտ Թագաւորն ու Աղեքսանտրա Թագուհին յառաջիկայ գարնան փոխադարձ այցելութեան պիտի երթան Գերմանիա:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐ. ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 16 Նոյ.— Ամէն ոք կը պատրաստուի Լոնտոնի մէջ զեղչի սակին 8%ի բարձրացման: Դրամական հրապարակին անձկութիւնը, ամերիկեան տագնապին ծանրութիւնը, որ եւրոպական ամէն հրապարակներուն վրայ զգալի եղաւ վերջին շաբթուան մէջ, զեղչի սակի այս բարձրացման մտահոգութիւնը յառաջ բերին ամէնուրեք: Բայց առայժմ յայտնի չէ թէ իրօք զեղչի սակը 8%ի պիտի բարձրանա՞յ, թէ ոչ. բայց հաւանականութիւնը մեծ է: Լոնտոնի զեղչի սակին 7%ի բարձրացումը թէպէտ ամրացուց Անգլիոյ պանքային կացութիւնը, բայց Ամերիկա ոսկեդրամ ղրկուիլը չդադրեցաւ: Եւրոպայի պանքերն իրենց զեղչի սակերը արագարագ բարձրացուցին թէեւ, բայց Ամերիկացիները չընկրկեցան Եւրոպայէն մեծագումար ոսկեդրամ քաշել ամէնաբարձր սակերով: Տասներեք միլիոն ստերլին ոսկի Ատլանտեանի ճամբով Ամերիկա ղրկուեցաւ ցարդ և նոր գումարներ ալ պիտի ղրկուին այս օրերս: Իտալիոյ նախկին ելմտական նախարար Պ. Լուցատտի, որ միջազգային դրամական կացութեան վրայ հեռատես դատող մըն է, և օգտաւորական ճարտար գործողութիւններով յաջողած է Իտալիոյ ելեւմուտքը վերակազմել, անցեալ օր առաջարկած էր ոսկեդրամի համար մղուած պայքարին դէմ խաղաղութեան միջազգային ընկերակցութիւն մը կազմել: Այս գաղափարը շատ գովելի է, մանաւանդ արդի վիճակին մէջ, ուր Եւրոպա և Ամերիկա իրարու հետ կը մրցին ոսկի ձեռք անցընելու համար: Սակարանական անհաւասարութիւնները, անստուգութիւնները, անձնապաշտութիւնները դրամի սակին շարունակ բարձրացումները տնտեսական և ճարտարարուեստի դժուարութիւնները երկու աշխարհներու այս պայքարին հետեւանքն են: Տէրութեանց համաձայնութիւնը թերեւս կարենայ առաջքն առնել այս կորստաբեր վիճակին և դրամական ընդհանուր խաղաղութիւն մը յառաջ բերել, որ ցարդ քաղաքական մեծագոյն վէճերու մէջ իսկ ջերմագոյն փափաք մը եղած էր: Ինչ որ է, հիմա այդ պայքարին մէջ ենք, որ կարճ դադարէ մը ետքը նոր սաստկութեամբ վերսկսաւ: Գերման կայս. Պանքան շատ նեղն է: Անգլիոյ պանքան երեք միլիոն ստերլին առաւ Բարիզէ, բայց ամերիկացիները նոր յարձակումներու ալ կը պատրաստուին, և Ամերիկացի սեղանաւորները անլուր յանդգնութեամբ ամէն միջոց ի գործ կը դնեն ոսկի ձեռք անցընելու համար: Ոսկին չէ որ կը պակսի Ամերիկացիներուն, այլ ոսկեդրամը, որպէս զի վարկի տագնապի պատճառաւ յառաջ եկած պարտքերը լեցնեն: Ամերիկեան 10–20 տոլարնոցները աշխարհի ամէն հրապարակներուն վրայ կը փնտռուին, բայց չկան: Ամերիկեան պանքերը չեն կրնար ձոյլ ոսկիով կամ օտար ոսկեդրամներով կատարել վճարումները: Ոսկին Ամերիկայի մէջ դրամ չէ՝ այլ մետաղ դրամ կոխելու համար: Որովհետեւ երկրին փողերանոցները չափազանց զբաղած են, առ նուազն դեռ երկու շաբաթի պէտք կայ մինչեւ որ տոլար հասնի Եւրոպայէ: Վերջերս Անգլիոյ Պանքայէն Ամերիկա ղրկուած 600000 ստերլինը ամերիկեան ոսկեդրամ էր: Ֆրանսայի Պանքան և ուրիշ Պանքաներն ալ այսպէս ըրին: Աւստրիոյ Պանքան ալ քսան միլիոն քուրոնի չափ ամերիկեան ոսկեդրամ ունի, և այդ գումարը եւրոպական դրամի փոխարէն ուզուեցաւ իրմէն, բայց փոխադրութեան դժուարութեան համար չյաջողեցաւ: Հետեւաբար Ամերիկա ղրկուած դրամները երկրին մէջ ամերիկեան դրամի վերածուելէն ետքն է որ պիտի կրնան օգտակար ըլլալ և մեղմացնել դրամական տագնապը:

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 18 Նոյեմ.— Սակարանին մէջ շաբաթ օրը տիրող յոռետես հակումը, ամերիկեան հրապարակին կացութեան և Անգլիոյ Պանքային կողմէ դրամի սակին նոր բարձրացման մը երկիւղին հետեւանքով, այսօր փոխուելով կատարելապէս լաւագոյն տպաւորութիւններ առաջ եկան: Նիւ-Եորքէն առնուած լուրեր խիստ ըղձալի բարւոքում մը կը ծանուցանեն. ոսկիի տարբերութեան սակը հարիւրին երկուքուկէսի իջած է և Լոնտոնի մէջ ոսկիի խնդրանքները նուազ կարեւոր էին, որով Անգլիոյ Պանքային դրամի սակին բարձրացման հաւանականութիւնը առայժմ գոյութիւն չունի: Ուստի Բարիզի Սակարանին մէջ բոլոր արժեթուղթերուն գիները հաստատուն էին: Ֆրանսական Ռանթը անփոփոխ էր, օտար արժեթուղթերու գիները բարձրացած էին, մանաւանդ սպանիականները և ռուսականները: Օսմ. արժեթուղթերու գիները շատ հաստատուն էին: Օսմ. Պանքան 678էն 685ի բարձրացած է: Ռիօ Թինթօն հանդարտ է: Պղինձի գինը մէկ ոսկի վրայ գնելով 58.15 եղաւ: Պալիա Գարայտըն անփոփոխ է: Լոնտոնի Սակարանին մէջ գիները բարձր են: Անգլիական քոնսոլիտէները ¾ վրայ գնելով 82.37 եղան: Ամերիկեան արժեթուղթերը, Նիւ-Եորքի հաշւոյն կատարուած գնումներու հետեւանքով, 2էն 4 «բուան» վրայ դրին: Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերն ալ լաւագոյն գիներ ունին:

—Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը հարիւրէն երկու տոկոսով գանձային տոմսեր շրջաբերութեան պիտի հանէ: Այս լուրը լաւ տպաւորութիւն մը գործեց Լոնտոնի ու Բարիզի մէջ, որով հրապարակը հաստատուն հանգամանք մը ստացաւ:

— Ֆրանսական արեւելեան Ափրիկէի կուսակալ Պ. Ռում հրաժարեցաւ՝ վատառողջութեան հետեւանքով: Կը հերքուի այն լուրը թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին հետ ունեցած անհամաձայնութեան հետեւանքով կը հրաժարի:

— Ֆրանսական լրագիրները, նորէն խօսելով Գերմանիոյ կայսեր Անգլիոյ տուած այցելութեան վրայ, կ՚ըսեն թէ փոխանակուած ճառերը գոհունակութեան զգացում մը առաջ բերած են Բարիզի մէջ, վասն զի յստակօրէն ցոյց տալով հանդերձ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ թուլացում մը, չեղած են մեծ ուղղամտութիւնը Մեծն-Բրիտանիոյ որ առէջէն օգտուած է աւելի լաւ կերպով ցոյց տալու անգլօ-ֆրանսական յարաբերութեանց համերաշխութիւնը:

ՎԻԵՆՆԱ.— Յունաստանի Թագաւորը, այս իրիկուն Բարիզէն հոս ժամանեց:

ՓԱՐԻԶ.— Մարեն կ՚ըսէ թէ Պ. Ֆալիէռ, յառաջիկայ տարի, այցելութիւն պիտի տայ Ռուսիոյ արքունիքին:

ՈՒԻՆՏՍԸՐ.— Այս առտու Անգլիոյ Թագաւորը, Թագուհին և արքայական գերդաստանի անդամները և բազմաթիւ հետեւորդներ կառքերով Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին ընկերացան մինչեւ Սաթըլփթէրնի կայարանը, ուրկէ, սիրալիր ողջոյններու փոխանակութենէն ետքը, Աւկուսթա Վիքթօրիա կայսրուհին Հոլանտա ուղեւորեցաւ և Վիլհէլմ Բ. ալ Հայ-Լիֆ: Գերմանիոյ կայսրը հոն ընդունուեցաւ տեղական իշխանութեանց կողմէ: Քաղաքը դրօշազարդուած է:

ԼՈՆՏՈՆ.— Վիլհէլմ կայսեր հետեւորդներէն մէկը սա յայտարարութիւնը ըրաւ Ուեսթմինսթըր Կազէթի ներկայացուցիչին.— «Կայսրը կը փափաքի որ ընդհանուր կերպով իմացուի թէ Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին մեծապէս յուզուած են Անգլիոյ արքայական ամոլէն ու արքայական գերդաստանէն կողմէ իրենց եղած ընդունելութեանց համար: Գերման կայս. ամոլը զգաց թէ Էտուարտ Թագաւորը ամենամեծ փափաքը ունէր այդ ընդունելութիւնը կարելի եղածին չափ փայլուն և սիրալիր ընծայելու, ուրկէ անջնջելի յիշատակ մը կը պահէն: Կայսրը երբ Լոնտոնի փողոցները անցաւ, կրցաւ ամբոխին դէմքերուն վրայ կարդալ թէ իրեն մաղթուած բարի գալուստը կատարելապէս անկեղծ էր, ինչ որ մեծապէս յուզած է զինքը»:

—Վիլհէլմ կայսրը թանկագին նուէր մը ըրաւ Պերլինի անգլիական դեսպան Սըր Ֆրանք Լասէլի:

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Հարվարտի համալսարանին մէջ, ուր Պ. Ռուզվէլտի ժամանման կը սպասուէր, բեմ մը փլաւ: Յիսուն հոգի վիրաւորուեցան:

ՌԻՃԺԻՕ-ՏԻ-ԳԱԼԱՊՐԻԱ.— Կէս օրէն երկու ժամ ետքը Գրանքալէժի, Գրանքոյի և Ֆէրրուցցանոյի և շրջակայ գիւղերուն մէջ երկրաշարժի բուռն ցնցում մը զգացուեցաւ: Ժողովուրդը, խուճապի մատնուած, բացօթեայ կը բնակի, հակառակ օդին խստութեան: Կէս ժամ ետքը ցնցումը կրկնուեցաւ, բայց թեթեւ կերպով:

ԱՂԵԹԱՓՈՒԹԻՒՆ
„ԳԱՍԸԳ ԵԱՐԸՂԸ"

Կը դարմանուի, առանց պէտք մնալու Աթենքի Կաճառին ճիւղին մէջ վիրաբուժական գործողութեան:

Այդ ճիւղը կը գտնուի
268 Բերա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, Թիւ փուռին վերի յարկը: 268

Իտալիոյ նշանաւոր բժիշկներէն ՏՕՔԹ. ՍԻԶԱՐ ՄԱՆԴԻԼԻ գրութեան կիրառումովը ԱԹԵՆՔԻ ԿԱՃԱՌԻՆ աղեկապերու գործածութեամբը, որոնք կազմախօսական ու առողջապահական կանոններու համաձայն շինուած են, հիւանդներու անհանգստութիւնը իսկոյն կ՚անհետանայ:

Աղեթափութեան ենթակայ եղողները նոյն ճիւղին մէջ կը քննէ ՏՕՔԹ. ՎԱՍՏՐԱՎԷԼԼԻՍ: Հիւանդները ամէն օր առանց վարձքի կը դարմանուին: Աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է նոյն ճիւղին դիմեն: 50—13

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 5/18 Նոյեմբեր

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ. Կ.	Օ. Ո.	99 22
Ամէնէն բարձր գին	»	99 25
Ամէնէն վար գին	»	99 09
Րումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	158 12
Ամէնէն բարձր գին	»	158 50
Ամէնէն վար գին	»	157 50

ԲԱՑՈՒՄ 6/19 Նոյեմբեր

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ.Կ.	Օ. Ո.	99 30
» » » ժամ 5էն Փ.Կ.	»	99 30
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	158 50
» » ժամ 5էն	»	158 62
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	430 —
Անատ. Երկթ. Պաղտ. Ա. սերի	»	507 —
» » » Բ. սերի	»	506 —
» » բոնթը	Ա. Ո.	16 15
Շէրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 45
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 12
Օսմ. Ծխախոտ		17 35
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 25
» ժուիսանս		3 40
» պարտաթուղթ		470 —
Թրանսվալ	Ֆր.	41 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		310 —
Պալիա Քարա Այտըն		430 —
Միթիլի պանքա	Օ. Ո.	5 20
Սալոնիկի պանքա		137 —
Քարասու տասնհնգչերէկեալ		36 —
» սովորական		30 —
Քարափ Իզմիրի		592 —
Լաւրիոմ	Ֆր.	64 —
Զարթերըտ	»	23 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	2 25
» » 8 »		5 25
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	— —

Փոխ. հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	111 25
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 76½
Վիեննայի » »	Քուրոն	22 06
Պերլինի » »	Մարք	18 71

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	Ղր.	110 —
Ֆրանսական »	»	87 06
Ռուս Էմփէրիալ	»	91 10
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 87
Արծաթ մանրուք	»	104 25
Մեթալիք	»	99 —
Ռուսի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 70

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 18 Նոյ.

Միացեալ Օսմ. պարտք.) բաց.	Ա. Ո.	91 35
) գոց.	»	91 50
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	163 25
Թրանսվալ	»	42 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	685 —
Ռեժիի բաժնեթուղթ	»	413 —
Պալիա Քարա Այտըն	»	437 —
Օսմ. միացեալն	»	497 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	94 95
Քրէտի Լիոնէ	»	1146 —
Ռուսական 5 %	»	90 90
Իտալական Ռանթ	»	102 90
Սպանիական արտաքին	»	91 45
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 270
Դրամանիշ Ֆրանս. Պանքայի	»	4 —

ԼՈՆՏՈՆ, 18 Նոյ.

Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.	Ա. Ո.	90 50
) գոց.	»	90 50
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	17 12
Անգլիական քոնսոլիտէ	Փ. Կ. »	82 37
Հելլենական 5 % 1881	»	46 50
Զարթերըտ	»	0 87
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	101 50
Ռանտ Մայնս	Փ. Կ. »	4 84
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 51¼
Դրամանիշ	»	7 —

ՊԵՐԼԻՆ, 18 Նոյ.

Օսմ. միացեալ		92 10
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Րումէլի երկաթուղի	»	140 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ չէք	»	20 190
Դրամանիշ	»	7 —

ՎԻԵՆՆԱ, 18 Նոյ.

Րումէլի երկաթուղի	քուրոն	181 50
Վիէննա Պանք Ֆէրայն	»	531 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 92
» Լոնտոնի վրայ	»	242 20
Օսմ. Ռէնթ	»	— —

Նոր Հրատարակութիւն Մը

ԸՆԹԱՑՔ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ, տարր. Ա. և Բ. տարի
Յօրինեց՝ Զ. ԹՕՐՈՍԵԱՆ

Սոյն դասագիրքը կը պարունակէ՝ թուարկութիւն, չորս գործող., համարակ և տասնորդական կոտորակ, երկրաչափական գլխաւոր ձեւեր և պարզ ծանօթութիւններ, 54 ճաճեկան պատկերներ ու ձեւեր: Ամէն հաշիւ ու խնդիր օսմանեան չափերու և դրամներու վրայ հիմնուած է:

Գործին սկիզբը լիովին բացատրուած է ուսուցման եղանակը, որով ամէն ծնողք ալ կրնայ դիւրաւ սորվեցնել իր զաւկին: Պատ. Տնօրէնք գրատունը դիմելով օրինակ մը ձրի կ՚առնեն. գաւառի գրավաճառք և տնօրէնք 50 փարայի բաժնայի փուլ պէտք է ղրկեն իբր ծախք:

Գինն է՝ 4½ ղրուշ և զեղչը 30 առ %:

Վ. Յ. Յակոբեան ԱՆԳՂ.-ՀԱՅ. բառագիրք, Ա. տիպ, ընտիր թղթով, փոխան 1 ոսկիի, բաղդատաբար կը ղրկուի 50 դրուշի, անկորուստ և ուղղուած տեղը:

ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑ.—Դպրոցի գիրք, նոյն հեղինակէն, 6 մաս, 2ը մանկապարտէզի և 4ը նախակրթարանի, պատկերազարդ. շատ գնողներու մեծ զեղչ:

Բառգիրք ՀԱՅ.-ԴԱՂՂ., Ե. Տէմիրճիպաշեան, քաթթոնէ 15 և փառակազմ 17.5:

Այս գիրքերը անփոփոխ և փութով ստանալու համար դիմել ուղղակի կեդրոնատեղին՝ Զ. Թօրոսեան, գրավաճառ Պահչէ Գաբու, Րաշիտ Փաշա խան Կ. Պոլիս: 10—10

209, Բերա Մեծ Փողոց 209

Լուվր Վաճառատուն
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԿԱՐԱՍԵԱՑ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

Թիւլ կերպաս եւ արուեստական կիւփիւրէ վարագոյրներ, ասեղնագործուած եւ պօն-Ֆամ սփռոցներ, պլիզ-պլիզ, ֆրըքօն, ծաղկենկար թուղթեր, անկողնի ծածկոյթներ, մոմազօծ կտաւներ, կապերտներ, լինօլէօմ (պարզ եւ ինկլէյ)

ԳՈՐԳԵՐ 20—13

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ.— ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

209, Բերա Մեծ Փողոց, 209

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԸ

500 ղրուշ շահող թիւեր

49	13209	25789	43661	55628	70870	91241	108367	125656	139429	148209	162564
563	15756	27393	44406	55680	72687	91385	108639	125677	139545	148252	162822
694	15780	28014	45223	56713	73005	91455	109663	125928	140328	149760	164748
1303	16179	28028	45294	57149	73651	92856	110399	126746	140541	150686	165001
2550	17846	28423	45697	58415	74644	94123	111706	126764	140694	150767	166622
2743	17998	30232	45928	58657	75039	94647	113123	127679	142984	151073	168173
3014	18725	31394	46362	58900	76001	95123	113483	128519	143436	151195	168811
3052	19003	31938	46590	59155	78726	96525	114290	128551	143726	151225	168977
4164	19285	32707	47125	61194	79011	96819	114316	129937	144207	151683	169127
4854	19946	33622	48205	62070	79803	97028	115249	129997	144219	152320	169664
5037	20632	33815	48687	63049	79873	97155	115276	132290	144408	152395	171032
5794	20662	33930	49229	63343	80595	98551	117041	134582	144517	152902	171983
5982	20856	34171	50223	63612	81174	101415	117416	135092	145193	153258	172010
6325	21308	37259	50567	63747	84052	101600	119312	136192	145217	153322	172435
6399	21630	38487	52086	65510	85680	101740	119406	136863	145282	153505	173118
7060	22074	39091	52599	67401	85735	103313	119686	137364	145478	154238	173158
8655	22276	41384	53629	67738	87272	104586	121433	138206	145591	154722	173298
8986	23260	42622	53802	68511	88537	104675	122026	138691	146383	158783	173859
9966	24673	42674	55079	68775	88812	105194	122248	138979	147253	158812	174818
11683	24872	42909	55110	69347	89718	106863	123169	139214	147399	159398	
12655	25311	43276	55459	69510	90858	108108	123898	139268	147493	160634	

80 ղրուշ շահող թիւեր

86	11600	29413	40207	56799	75503	89761	109047	124717	137550	149961	167348
119	12055	29951	40403	57969	75953	90005	109098	124778	137632	150069	167622
325	12557	30330	40591	58218	76632	90999	109884	126194	138054	150564	168570
398	12832	30348	41245	58734	77768	91105	109912	126561	138291	152043	168924
1160	12975	30699	42314	59072	77850	91408	109924	127068	138457	152097	169213
2572	13465	30868	42642	59899	78052	93348	109966	127132	139029	153058	169372
2736	13581	30886	43126	60508	78687	94093	110866	127143	139048	153497	169556
3579	13870	31285	43189	61066	79140	9443[illegible]	111612	127895	139418	154110	169768
4334	13934	31491	43909	62424	80044	94873	112466	128577	139530	154313	169804
4357	14111	31743	43918	62705	80240	95020	113230	128748	140243	156139	169945
4381	14203	32584	44197	63523	81724	95286	113376	128831	140862	156458	169970
44[illegible]6	14615	32663	44220	63979	81796	95296	113683	129040	141263	157458	170129
4714	15596	32672	44488	64595	81851	95383	114425	129139	141643	157701	170197
4806	16145	33471	45168	65032	82414	95666	1151[illegible]9	129333	141860	158633	170488
6736	16416	337[illegible]0	45400	65135	82941	96188	115661	130034	142089	159159	171446
7281	17149	33840	45532	65295	83052	96325	116438	130328	142342	159174	172249
7877	18800	34521	45758	65746	83151	97192	116533	130591	143147	159326	172483
7985	19904	34704	47827	66368	83948	97334	116667	131268	144043	159748	172930
8077	20433	35039	48334	66397	84340	98147	116917	131933	144276	160104	172964
8105	21009	35158	48355	66538	84442	98337	116983	132110	144763	160391	172999
8116	21045	35168	49092	66635	84550	100571	117744	132492	144964	160621	173206
8177	21640	36308	49296	66748	85000	100624	117974	132893	146183	161015	173363
8448	21714	36655	49538	67248	85433	101014	118887	133337	147041	161160	173385
8631	25034	36899	50483	68239	86138	101102	119262	134020	147666	161436	173529
9710	25481	37243	51806	68247	86350	104593	119806	134162	147782	161724	174082
10008	25540	38135	52329	68857	86703	105067	121414	134827	148144	161927	174735
10099	26114	38634	52977	70572	86818	105246	181821	134994	148383	162413	
10411	26372	38644	53591	70752	87560	105517	121984	135121	148413	162855	
10443	27797	38801	54017	71798	87600	105601	122665	135143	148655	163474	
10756	27902	39101	54357	72188	87745	106035	122988	135956	148776	163501	(Շար.)
10960	28232	39382	54760	72558	87902	106448	123528	136423	149268	163784	
11109	28304	39655	55695	74210	88052	107061	124173	136810	149717	164698	
11232	28985	39684	56041	74505	88554	107118	124255	137020	149792	165893	
11385	29277	39867	56318	74797	89016	108403	124594	137185	149910	166907	

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Բոլոր պայմանագիրներու եւ մասնաւորաբար վարձակալութեան պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրներ:

Բոլոր պայմանագիրներու և մասնաւորաբար վարձակալութեան պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրները անհատաբար ենթարկուած են Թիւ 85ի 9րդ յօդուածին մէջ կանխատեսուած դրոշմատուրքին, այսինքն 10 փարա 40էն սկսեալ մինչեւ 100 ղրուշի համար, և 20 փարա՝ 100 ղրուշէն վեր գումարներու համար: Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը տեղեկացած ըլլալով թէ բազմաթիւ պայմանագիրներ Դրոշմատուրքի Օրէնքին ենթարկուած չեն, ստիպուած է զանցառուներուն նկատմամբ դատական հետապնդում կատարել և 38րդ յօդուածին համաձայն տուգանքները գանձել, դրոշմաթուղթէ զուրկ իւրաքանչիւր ստացագրէ 150 կամ 250 ղրուշ, փակցուելիք 10 կամ 20 փարա դրոշմաթուղթին համեմատ: Վարչութիւնը այս առթիւ հարկատուներուն կը յիշեցնէ Դրոշմատուրքի Օրէնքին 50րդ յօդուածին տրամադրութիւնները, որոնց համաձայն, զանցառուներէն գանձուած տուգանքներուն կէսը պիտի տրուի օրինազանցութիւններ իմաց տուող տեղեկատուին: Վարչութիւնը կը զգուշացընէ այն վնասներէն, որոնք առաջ կրնան գալ պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրները առանց դրոշմաթուղթի ձգելէն, միեւնոյն ատեն ուշադրութիւն հրաւիրելով այն ակներեւ շահուն վրայ զորս ունին պայմանագրի տէրերը, եթէ տեղեկութիւն տան դրոշմաթուղթէ զուրկ ստացագիրներու մասին: Վարչութիւնը միեւնոյն ատեն կը ծանուցանէ հարկատուներուն թէ կրնան պայմանագիրներու վրայ նշանակուած ստացագիրները կանխաւ ու ամբողջովին ենթարկել արտասովոր դրոշմի, %ին 5 զեղչով:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/14 օգոստ. 1907 30—25

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2|14 եւ 1320 Ռեճեբ 20 թուակիր ֆէրմանով

Դիւան Ընկերութեան կեդր. գրասենեակ, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Թօփճիօղլու վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գափու Թրամվէյի ճամբան, Թ. 10, մաքսատան մօտ:
Պոլիս, Մ. Ի. Սառաֆ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գափու Թիւ 10:
Պոլիս, Ասլան եալ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց:
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլեօղլու, Եմիշ-Իսքելէ, Պահչէ Գափու, Իզմիր փողոց:
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատէս չարշըի հրապարակ:
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Ֆնդրիկ, Մօտա Համամէջի:
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտոր Իօանիտէս, նաւահանգստին մօտ:
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ համամէջ, Թիւ 137:
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրկանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան:
Բէպէք, Բ. Սամմարիտ:
Մեծ Կղզի, Բէզալ էֆ.:
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ:
Սան Ստէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.:

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ ոսկի. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ուզած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէ դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին:
) 2. » » Ղալաթա Սէրայի դիմաց:
Ղալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եան:
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2:
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13:
Սկիւտար) Ջարշը Պոյը, Թիւ 120:

Դասերը և Նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը:
16 50—40

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵՍԱՆ ՏԻ ՀԱՑ.
Ն. ԲԱՔԷ եւ ԸՆԿ.
ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Նոյ. 25ին, Ռուս Սէկու, Սեւ ծովէն
Նոյ. 26ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Նոյ. 20ին, Մինկրելի, Սեւ Ծով:
Նոյ. 26ին, Ռուս Սէկու, Մարսիլիա:
Նոյ. 26ին, Ֆրիժի, Անատ. եզերք, Պաթում և Նովորոսիսք
Ա կարգ Բօրէյլի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բօրէյլի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.:
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի ճամբով):
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ:
15 50—46 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Նոյեմբեր
Գշ. 6]19 Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին: Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ ու Սուէզի նաւահանգիստներու մեկնող շոգենաւերուն հետ:
Գշ. 6]19 Օտեսա ժամը 4ին: Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկաս, Ղրիմ-Ազով, Օտեսա-Քէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ:
Դշ. 7]20 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին:
Եշ. 8]21 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, երեկոյեան ժամը 4ին:
Շբ. 10]23 Օտեսա, ժամը 12ին:
50—6

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1907 սեպտեմբեր 24էն (Հ. Տ.) սկսեալ ցնոր անօրինութիւն 5

Վոսփորէն Կամուրջ

12 40 Գզկ պշկ սկտ
1 Արն չնկ պէյլ գուզ պշկ
12 45 ՍԹՆ միրկ ր.հիս պէպ արնվ գրչ օրԹ պշքԹ
12 45 ենմ մէս պքտ Թար ենք
12 45 Պէյք բաշ չուպ գանլ ա.հս գնտ պշկ:
1 45 Գուզկ Սկտ:
1 25 Պէյքոզ ենք սԹՆ միրկ ր.հ ս պէպ անվ գրչ օրԹ Պէշկ:
1 40 Ա հիս գնտ պէպ վնք չնկ պէյլ գուզ պշկԹ:
1 30 ենմ մէսպ պէյքտ Թրպ ենք սԹՆ միրկ պշք
2 30 Պէպ արն:
2 Պյք բաշ չպք գանլ ա.հսա: ենք պէշ:
2 45 Գզկ - սկտ:
2 Բ.ա.գվզ ենՆ մէս պէօ Թրպ ենք միրկ ր.հս պէպ
2 45 Գնտ արնվ գրչ օրԹ պշկԹ.
2 45 Ա.հիս. գնտ վնք չէնկ պէյլ գզկ պէշկ
2 45 Թարպ Պէյք. Բաշ Ջպք գնլ ա.հս գնտ պշկ.
3 35 Պէպ անվ գրչ օրԹ պշկԹ:
3 ենմ մէս Պյքտ Թրպ ենք սԹՆ մրկ պէպ Պէշկ
3 45 Ա. հիսար. գանտ. վնք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. պէշկ:
4 20 Միրկ ր.ա.հս պէպ արն գրչ ՕրԹ պշկԹ.
5 5 Գզկ. սկտ:
3 20 Բ ա.գավ ենիմ մէսրպ պէյքտ Թար Պէյք բաշպ չուպք գնլ ա.հիս գանտ պէլպ
4 30 ենմ. մէսր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹՆ. միրկ ր. հիս պէպ պէշկԹ:
5 30 Վնք. Չէնկք. պէյլ. Գուզկ. պէշկԹ:
5 40 Գնտ Պէպ. արնվ. Գուր ՕրԹ. պշկ:
6 40 Չնկ Պէյլ օրԹ զզկ պշկ:
6 20 Պէյք. բշպ. չպք. գանլ. ա.հիս. գնտ. պէպ:
6 15 ենմիլ. մսպ. պէքտ. Թարպ. ենք. սԹՆ. միրկ ր.հիս. պէպ արնվ գրչ. օրԹ. պէշկ:
8 15 ա.հիսար գանտ Պէպ արնվ գրչ չնկ պէյլ օրԹ զզկ պշկ:
8 ենմ. մէսր պյքտ. Թրպ. ենք. սԹՆ. միրկ. ր. հիսար պէպ. արնվ. գրչ օրԹ. պշկԹ.
8 Պէյքոզ բաշ ենք Գնլ միրկ ր.ա.հս գնտ պէպ արն վանիք. չնկ պէյլ օրԹ զգկ պշք
8 Բ. ա. գավ. ենմ. մէսր. պէօյք. Թրպ. պյգ. բաշպա. չպք. գանլ. ա. հիսար. գանտ. չէնկ. պէյլպ. գուզ. սկտ:
10 22 Գապ սկտ.
10 45 Պէյլ:
10 45 Գանալ պէպ Պէշկ:
10 30 Պէյքոզ բաշ Ջպք գանլ ա. հիս գանտ
9 45 ենմ. մէսպ. պյքտ. Թար. պէյք. ենք. ՍԹՆ միրկ. ր.հիս. պէպ. արն գրչ օրԹ պշկ
10 40 Վնք. չնկ պէյլ
1 10 Ա հիս գնտ պէպ արնվ օրԹ զզկ պշկ
11 50 Արն ՕրԹ. գուզ:
11 30 ենիմ. մէսր. պէօյք Թրպ ենք Մրկ. պէպ արվտ. պշկ:
9 10 ՊէշկԹ. սկտ:

Կամուրջէն Վոսփոր

1 15 Սկտ. Գուզ:
1 30 ՊէշկԹ. օրԹ. արնվ. գրչ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹՆ. ենք. Թար. մէս. ենմ. ր. ա. գավզ
1 55 Գնտ ա.հիս
2 Արն Պէպ:
2 Պշկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գանտ. ա. հիսար գանլ. չուպ. բաշ. պէյք. Թար: պքտ մէս. ենմ.:
2 10 Ար. գնտ.
2 20 Պէշկ սկտ գուզկ:
2 55 Պէշկ արն պէպ
3 Գնտլ. ա.հիս.
3 15 Պէշկ. գուզ. օրԹ. պէյլ. չէնկ ա ր.հիս. միրկ.
4 05 ՊէշկԹ. օրԹ գուչշ արնվ պէպ ր.հիս միկ սԹՆ ենք Թար պէյք մէս ենմ
4 15 Գապ. Պէշկ. գուզկ. օրԹ. պէյլ. չէնկ. արնվ. պէպք գանտ. ա. ր. հիս. միրկ. գանլ. ենք. բշպ. պէյքոզ:
4 20 Պէշկ գուզ ՕրԹ չէնկ գրչ. արն վնք:
4 45 Պէշկ արն պէպ գնտլ
4 40 Սկտ. Գուզկ.
5 Պէշկ. գուզկ պէյլ չէնկ վնք գանտ ա. հիս. գանլ չպք բաշ պէյք Թար պէյքտ մէս ենմ
6 Պէշկ օրԹ գրչ ա նվ պէպ ր.հս միրկ սԹՆ ենք Թար պէյքտ մէս ենմ ր.ա.գավ:
7 05 Պէպ. գանտ. ա.հիսր. միրկ. գնլ. չուպ. ենք. բաշ. Պէյքոզ:
9 10 ՕրԹ պէյլ չէնկ:
6 45 Պէշկ. գուզկ. օրԹ. պէյլ. չէնկ. արն Պէպ. գնտ. ա.հիս:
7 45 Պշկ. օրԹ. արն. պէպ. ր. հիս. միրկ. ենք պէյքզ Թրպ. պէօյք. մէս. ենմ.
8 45 Պշկ. գուզկ պէյլ չէնկ վնք գնտ ա. հիս: գանլ. չուպ. ենք. բշպ. պէյքոզ.
9 15 Պէշկ. օրԹ. գրչ արնվ. պէպ. ր.հիս. միրկ. սԹՆ ենք Թ-ր պէօյք. մէս. ենմ
9 40 Պէշկ գուզ օրԹ պէյլ չնկ արն պէպ գնտ
10 10 Պէշկ գզկ արնվ վնք ա.հս:
10 20 Պէշկ պէպ միրկ ենք Թար պյքտ մէս ենմ:
11 20 Գապ էն Պէշկ Սկտ.
10 25 Գապ պէյլ:
10 30 Պէշկ գնտ ա.հս գնլ չպք բշպ պյքոզ մէս ր.ա.գավ:
11 45 Պէշկ օրԹ. Գուզ. անվ պէպ. ր.հիս միրկ գանլ սԹՆ.
11 Պէշկ. զգկ պէյլ չէնկ վնք
11 05 Պշկ պէպ միր սԹՆ ենք Թար պքտ մէզ ենմ
11 15 ՕրԹ պէյլ արն:
11 30 Պէշկ. գնտ. ա. հս. գնլ. չու. բշպ. պէյքոզ
11 50 Պէշկ. սկտ. զգկ:
11 50 Գուզ. պէյլ. չնկ. վան. պէպ. գնտ:
11 55 Պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. ր.հիսար. միր. սԹՆ ենք
12 Պշկ. միկ. ենք Թար պէօյ. մէս. ենմ:
12 45 Պէշեկ. զգկ. պէյլ. չէնկ արնվ.
12 50 ՕԹք. գրչ արնվ. պէպ ր.հիս միկ սԹՆ են:
12 55 Պշկ. գնտլ. ա.հս. գանլ. չու. բաշ. պէք:
1 Պշկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մէս. ենմ.

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէդի	Նալդօգրիա
Մինիա	Էմէյսիա
Ռաֆաէա	Գուլգէրիա
Թէպօր	Մօքրիա
Նուրագեթ	Ֆալեիք
Նավառինէ	Ֆարօս
	Թիպա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգըստաւէտ են, նաեւ մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար առանձին ունին:

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց առանձին չունին: սթէրլինկ
Կ. Պոլսէ Լիվըրփուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին մեկնումէն 24 ժամ առաջ:

Ամերիկայի եւ Ուրուգուայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին:

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ռուիթօլ խան, Պահչէ գափու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—13 31 Ճէյմս Սդրիդ. Լիվըրփուլ

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1907 Նոյեմբեր 1 |Ն.Տ.| ուրբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 2 ճամբ. Առտ.	Թ. 44 Խառն Առտ.	Թ. 4 ճամբ. Առտ.	Թ. 6 ճամբ. Առտ.	Թ. 8 ճամբ. Առտ	Թ. 10 ճամբ Իրիկ.	Թ. 12 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 46 Խառն Իրիկ.	Թ. 14 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 16 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 18 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 20 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 22 ճամբ. Իրիկ.	Թ. ճամբ. Առտ.	
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ մկն.	1 15	1 15	2 34	3 36	5 03	6 14	7 23	8 28	9 55	10 45	11 16	12 02	1 18		
ժմն.	1 35	1 35	2 54	3 56	5 23	6 34	7 43	8 48	10 15	11 05	11 36	12 22	1 36		
Հայտար Փաշա մկն.	1 42	2 —	2 56	4 01	5 28	6 39	7 48	9 —	10 20	11 10	11 41	12 27	1 43		
Գըզըլ Թօփրագ »	1 51	— —	3 07	4 09	5 36	6 47	7 56	9 09	10 28	11 18	11 49	12 35	1 51		
Ֆէնէր Եօլու »	1 54	2 11	3 11	4 12	5 39	6 50	7 59	9 13	10 31	11 22	11 52	12 38	1 54		
Կէօզ Թէփէ »	1 58	— —	3 15	4 16	5 43	6 54	8 03	9 19	10 35	11 26	11 56	12 42	1 58		
Էրէնքէօյ »	2 03	2 22	3 18	4 20	5 48	6 58	8 08	9 25	10 39	11 30	12 01	12 46	2 02		
Պօսթանճըք »	2 12	2 32		4 26	5 54	7 04	8 14	9 34	10 45	11 36	12 07	12 52	2 08		
Մալթէփէ »	2 22	2 44		4 35	6 02	7 13	8 23	9 46	10 54	11 45	12 15	1 01	2 16		
Քարթալ »	2 33	2 57	ժմն.	4 45	6 12	7 23	8 33	10 02	11 04	11 55	12 25	1 11	2 26		
ժմն.	2 40	3 07		4 52	6 19	7 30	8 40	10 12	11 11	12 02	12 32	1 18	2 33		ժմն.
Բէնտիք մկն.		3 12						10 22							
Թուզլա »		3 34						10 43							
Կէյպզէ »		3 54						11 03							
Տիլ Իսկելեսի »		4 16						11 25							
Թավշանճըլ »		4 29						11 35							
Հէրէքէ »		4 43						11 52							
Եարըմճա »		5 04						12 15							
Թիւթիւն Չիֆթլիք »		5 17						12 28							
Տէրինճէ »		5 28						12 39							
ժմն.		5 42						12 53							
Իզմիտ մկն.		6 07													
Պէօյիւք Տէրպէնտ »		6 42													
Սապանճա »		7 06													
Համիտիէ »	1907 մարտ 20էն սկսեալ [illegible]	7 30													
Կէյվէ »		8 13													
Աք Հիսար »		8 35													
Մէքէճէ »		9 04													
Լէֆքէ »		9 28													
Վէզիր Խան »		10 03													
ժմն.		10 44													
Պիլէճիք մկն.		10 55													
Քարաքէօյ »		12 05													
Պօզէիւք »		12 50													
Ին Էօնիւ »		1 40													
Չուքուր Հիսար »		2 11													
Էսկի Շէհիր ժմն.		2 50													

10 2

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 1 ճամբ. Առտ.	Թ. 3 ճամբ. Առտ.	Թ. 5 ճամբ. Առտ.	Թ. 7 ճամբ. Առտ.	Թ. 9 ճամբ. Առտ.	Թ. 11 ճամբ. Առտ.	Թ. 13 ճամբ. Առտ.	Թ. 41 Խառն Առտ.	Թ. 15 ճամբ. Առտ.	Թ. 17 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 19 ճամբ Իրիկ	Թ. 21 ճամբ Իրիկ	Թ. 43 Խառն Առտ.	Թ. 23 ճամբ. Իրիկ.	Թ. 25 ճամբ. Իրիկ.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր մկն.													11 15		
Չուքուր Հիսար »													11 51		
Ին Էօնիւ »													12 23		
Պօզէիւք »													12 59		
Քարաքէօյ »													1 33		
ժմն.													2 23		
Պիլէճիք մկն.													2 33		
Վէզիր Խան »													3 09		
Լէֆքէ »													3 44		
Մէքէճէ »													4 17		
Աք Հիսար »													4 43		
Կէյվէ »													5 06		
Համիտիէ »													6 —		
Սապանճա »													6 16		
Պէօյիւք Տէրպէնտ »	1908 փետր. 1էն սկսեալ [illegible] կ'երթեւեկէ	1907 Նոյեմ. 1էն մինչեւ 13 և 1908 յուն. 10էն սկսեալ կ'երթեւեկէ	1907 Նոյեմբեր 14էն մինչեւ 1908 յուն. 9 կ'երթեւեկէ	1907 Նոյեմ. 13էն մինչեւ 1908 յուն. 10 կ'երթեւեկէ	1907 Նոյեմ. 14էն մինչեւ 1908 յուն. 9 կ'երթեւեկէ								6 41		
ժմն.													7 13		
Իզմիտ մկն.								1 10					7 38		
Տէրինճէ »								1 28					7 53		
Թիւթիւն Չիֆթլիք »								1 40					8 04		
Եարըմճա »								1 52					8 15		
Հէրէքէ »								2 19					8 40		
Թավշանճըլ »								2 29					8 51		
Տիլ Իսկելեսի »								2 43					9 02		
Կէյպզէ »								3 11					9 31		
Թուզլա »								3 33					9 53		
ժմն.								3 55					10 15		
Բէնտիք մկն.	12 45	1 28	1 45	2 04	2 25	3 10		4 08	5 45	6 53	8 05	9 29	10 27	11 28	12 44
Քարթալ »	12 53	1 36	1 53	2 12	2 34	3 18		4 21	5 53	7 01	8 13	9 37	10 38	1 36	12 52
Մալթէփէ »	1 03	1 46	2 03	2 23	2 45	3 28		4 37	6 03	7 12	8 24	9 47	10 52	11 47	1 03
Պօսթանճըք »	1 11	1 54	2 12	2 32	2 53	3 36		4 49	6 11	7 20	8 33	9 55	11 03	11 55	1 11
Էրէնքէօյ »	1 17	2 01	2 19	2 39	3 —	3 42	4 27	5 02	6 17	7 26	8 39	0 01	11 13	12 02	1 17
Կէօզթէփէ »	1 21	2 05	2 23	2 43	3 04	3 46	4 31	5 07	6 21	7 30	8 43	0 05	— —	12 06	1 21
Ֆէնէր Եօլու »	1 25	2 10	2 27	2 48	3 09	3 50	4 35	5 1[illegible]	6 25	7 34	8 47	10 09	11 23	12 10	1 25
Գըզըլ Թօփրագ »	1 28	2 13	2 30	2 51	3 12	3 53	4 38	5 16	6 28	7 37	8 50	10 12		12 13	1 28
ժմն.	1 36	2 21	2 38	2 59	3 20	4 01	4 46	5 25	6 36	7 45	8 58	0 20	11 33	12 21	1 36
Հայտար Փաշա մկն.	1 42	2 26	2 43	3 04	3 25	4 06	4 51	5 35	6 41	7 50	9 03	10 27	12 —	12 27	1 43
Քարաքէօյ Կամուրջ ժմն.	2 02	2 46	3 03	3 24	3 45	4 26	5 11	5 55	7 01	8 10	9 23	10 47	12 20 երեկ.	12 47	2 03

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ. — Գոյներու ուղղակի արձանագրութիւնը, Քարաքէօյի կամուրջէն դէպ ի երկաթուղի եւ երկաթուղիէն դէպ ի Քարաքէօյի կամուրջ, սա կառախումբերուն համար միայն պիտի կատարուի Ա.) Շրջակայքի կայարաններէն դէպ ի Քարաքէօյի կամուրջ — Թիւ 3—5 7—9. 11. 41. 15. 17. 19. 21. 43. 23. Բ.) Մեկնում Քարաքէօյի կամուրջէն.— Թիւ 44. 6, 8, 10 46, 14, 16, 18, 20, 22.

Ա. Առանց հաղորդակցութեան շոգենաւեր. 1. Հայտար Փաշայէն մեկնում երեկոյեան ժամ 11.20: 2. Կամուրջէն մեկնում առաւօտեան ժամը 1.57ին և 4.20ին